...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

...эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

(11862) | 1968 оной ноябриин 11, понедельник | Сэн 2 мүнгэн

КРЕМЛИИН СЪЕЗДНҮҮДЭЙ ОРДОН СОО ҺАЙНДЭРЭЙ УУЛЗАЛГА БОЛОВО

Агуухэ Октябриин социалис революциин 51 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Совет Социалис Республикануудай Союзай правительство Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо ноябриин 7-до уулзалга хээ. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидадууд, КПСС-эй ЦК-гай секретарьнууд, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд ба гэшүүндэ кандидадууд, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүд, партиин ветеранууд, СССР-эй ба РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд, СССР-эй ба РСФСР-эй Министрнүүд, СССР-эй комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр, элитэ ехэ сэрэгэй начальнигууд, түбэй зургаанууд ба эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, лётчик-космонавтнууд, наука, культурын ажал ябуулагшад олониитын түлөөлэгшэд, Москвагай предприятинуудай түрүүшүүл, сэрэгэй парадта хабаадагшад уулзалга дээрэ байгаа.

Харинн айлшад эндэ мүн лэ ерэһэн байна.

СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгын зургаануудые толгойлогшонор, совет ба харинн журналистнууд байлсаа.

Сэрэгэй парадта хабаадагшадта, москвагайхидта, бүхы совет арадта амаршалгын үгөөр КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев хандаһан байна. Социалис оронуудтахи, дэлхэйн бүхы оронуудтахи манай харинн аха дүүнэртэ, эб найрамдалай ба дэбжэлтын хэрэгые хамгаалдаг бүхы хүнүүдтэ тэрэнэй үгэ мүн лэ зорюулагдаһан байха юм.

Совет арадай ехэ, гэгээн гэрэлтэ һайндэрэй, эрхэ сүлөөгэй, дэбжэлтын һайндэрэй түлөө, Агуухэ Октябриин социалис революциин 51 жэлэй ойн түлөө Л. И. Брежнев духаряа үргэхые дурадхаа.

Л. И. Брежневэй хэлэһэн тобшо үгые суглараагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаһан байна.

Аха дүүгэй, хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн уулзалгын үедэ искусствын мастернууд концерт харуулаа. (ТАСС).

ГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН СОЦИАЛИС РЕВОЛЮЦИИН 51 ЖЭЛЭЙ ОЙ

1968 оной ноябриин 6-да Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо болоһон баярай заседани дээрэ нүхэр К. Т. МАЗУРОВАЙ хэлэһэн элидхэл

...һур жабхалангай, түү-
...нгүүдай талаар Агуухэ
... социалис революциин
...шэхээр тиимэ ушар
...тын түүхэдэ үгы юм.
...гүүдэй ленинскэ нар-
...рээр Россин хүдэлмэри-
... ба ажалша таряашадай
...октябрьда гаргаһан баа-
...а дэлхэйн хүгжэлтэдэ
...та болоһон байгаа. Ок-
...ализмын үргэлжэ дээрээ
...гада эсэс табяа, мүл-
...алшадай сүлөөрхэ үеые,
... империнүүдэй һанда-
...ые нээгээ.
...замууд түүхэдэ үзэгдөө-
...итализмһаа социализмда
...нэй дамжан орохо үедэ
...ангиин тэмсэлэй эрхэ
...итын хуушанай харил-
...һөөрөө эбдэрэн һаладаг,
... шэнэ харилсаанууд
.... Хуушанай юумэнтэй
...тын энэ сүлөө-
...алдэ дэбжэлтэшье, саг
...арилташье болодог. Зү-
...тогтон торонгүйгөөр үн-
... шэнги олониитын
...алхам тогтон торонгүй-

гөөр хэгдэжэл байдаг. Түүхын саг Агуухэ Октябряар шалгагдадаг, Октябриин зам бүхы хүн түрэлтэндэ гол ехэ харгы, тэрэнэй үзэл суртал—бүхы түбиин хэдэн зуун миллион хүнүүдтэ дайшалхы туг боложо үгөө.

Агуухэ Октябриин социалис революциин ой бүхэн шэнэ, коммунис обществын үндэр тээшэ совет арадай шууд сэхээр дабшан гаралгын шата болоно. Совет гүрэнэй 50 жэлэй ойе СССР-эй ажалшад бүхы дэлхэйн түрүү үзэл бодолто хүнүүдтэй хамта нёдондо һайндэрлөө. Манай табин жэлэй ой социализмын, бүхы оронуудай хүдэлмэришэн ангиин бүхэдэлхэйн-түүхэтэ түйлалтануудай харалга, марксистско-ленинскэ үзэл сурталай илан мандалга болоһон байгаа.

Баһа нэгэ жэл үнгэржэ, манай арадай ажал ба тэмсэлээр Соведүүдэй ороной түүхэдэ үшөө нэгэ алдарта хуудаһан бэшэгдэбэ.

...эй XXIII съездын шиидхэбэринүүд ...дото хэрэг дээрэ бэелүүлэгдэнэ

...агай хоёрдохи табин жэ-
... энэ жэл коммунизмын
...техническэ үндэһэ һуу-
...ха, үйлэдбэриие, совет
...оёл болбосоролые, байда-
...дань дэбжээхэ замаар
...гдэһэн шэнэ алхам бо-

... ажахые хүтэлбэрилхэ
... арганудые нарижуул-
...оохэдөө парти ниитын
... ашаг үрые али боло-
...үүлгэдэ, социалис бай-
...буляю һайн байлгые,
...онуудые бүри хүсэдөөр
...ашаглалгада олониитын
...ние, эршэ хүсые залан
... Манай партиин XXIII
...шиидхэбэринүүд хүдэлмэ-
...шад ба совет интелли-
... зоригто ажалаар ам-
...р бэелүүлэгдэнэ.
... жэлдэ ороной арадай
...өөхэ даабарита тоонууд
...тойнуудаар баталагдан-
...дээжэ. Партиин XXIII
...рективэнүүдэй ёһоор ма-
...ленность хүгжэнэ гэжэ
..., бүришье аятай байна.
...промышленно-үйлэдбэриин
...түргэнөөр ургажал бай-
... жэлэй туршада мянга
... промышленна предприя-
...га ашаглалгада үгтөө.
...һайн дүнгүүдтэйгөөр дүү-
...иинь эли болонхой. Про-
...үйлэдбэри нилээд түргэ-
...
...иин хэрэгсэлнүүдые
...0 процентээр нэмэхэ.
...үүдтэ булад хайлуулал-
...сахан лэ ургалта
... тэрэниие бүхы дээрэнь
... гаргаһан хэмжээнэй шэ-
..., дайнай урда тээхи жэл-
...иллэгдэһэн ниитэ хэм-
...фть абалга—хоёр үлүү-
..., электроэнерги гаргалга
...у дахин ехэ болоһон бай-
... дунда зэргээр 13—19
... үйлэдбэриинь ургадаг
..., прибор бүтээлгэ, хими-
...ышленность гэхэ зэргын
...н булюу ехээр хүгжөө.
... болон машина бүтээлгэ-
...й дэбжэлтэ болоһон бай-

... ажахыда гол фонднуудые
... ашаг үрынь дээшэлэлгэ
...ла дүнгүүдһээ болотоор
... Тусхайлбал, ажалай бү-
...ональна доход түргэнөөр

... жэлнүүдтэ урда табан
... орходоо хүдөө ажахы
... хүгжөө. Хүдөө ажахын
... түсэблэлгые ба ажал
... урмашуулгые нарижуу-
...руулха талаар, хүдөө ажа-
...шануудаар, минеральна
...ар хангаха талаар КПСС-
... хараалан зохёоһон хэм-
... шиидхэхы үүргэ дүүр-
... жэлэй турша соо (1966
...шууд) орооһо таряа жэлдээ
...ээр хуряажа абалга 1961
...онуудайхида орходоо 25
...оцентээр ехэ байгаа, мяха
... һү һаалгын хэмжээн ни-
... дээшэлээ.
... ажахын бүхы продукци
...лэ 80 миллиард түхэриг
...манай ороной бүхы түүхэ-
... лэ дээдэ хэмжээндэ хү-
.... Мал ажалай гол про-
... худалдаха гүрэнэй тү-
...хүдөөгэй ажалшад болзо-
...гид. Агуухэ Октябриин
... урдаханууд дүүргээ, мүн
... хараалагдаһанһаа горитой
... гүрэндэ тушаагаа.
... хүдөө тосхонуу-
...дай хүдэлмэриин гайхам-

шагта урэ дүн болоно. Зүгөөр эдэ амжалтанууд хүдөө ажахыдахи бүхы асуудал шиидхэгдээ гэһэн удхатай бэшэ юм.

КПСС-эй ЦК-гай Пленум һаяхан боложо, һүүлшын жэлнүүдтэ хэгдэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые гаргахадаа, орон дотор хүдөө ажахын үйлэдбэриие бүри түргэнөөр хүгжөөхэ зорилго табяа. Шэнэ техникээр хүдөө ажахые саашадань дэбсэглэхэ, минеральна үтэгжүүлгэ гаргалгые улам түргэдхэхэ, газар һайжаруулха программа шууд сэхээр бэелүүлхэ, хүдөө ажахын талаар научна шэнжэлгэнүүдэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ ехэ хэмжээнүүдые Пленум хараалаа.

Хүдөө ажахын түүхэй эд бэлэдхэлгэ ба буйлуулгын дутуунуудые зайсуулха, тэдэниие эмхидхэлгые һайжаруулха, колхоз, совхозуудтахи экономическа хүдэлмэриин хэмжээе улам дээшэлүүлхэ, кадрнуудые бэлэдхэлгые һайжаруулха зорилго ЦК-гай Пленум табиһан байна.

Эдэ бүгэдые дайшалхы программа, бүхы арадта түрүүшын ээлжээнэй шухала удха шанартай хэрэг гэжэ тоолоходоо, ороной хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхын тулада өөһэдынгөө хүсэлэл оролдолгые нэгэдүүлхыень хүдөөгэй ажалшадые, эрдэмтэдые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые, промышленностиин хүдэлмэришэдые, инженер, технигүүдые Центральна Комитет уряалаа.

Совет экономикын хүгжэлтын онсо шэнжэнь гэхэдэ, һүүлэй жэлнүүдтэ тэрэнэй байгууламжа нарижуулагдаа, арадай ажахын һалбаринуудай тэнсүүри бүри гаару болгогдоо. Ороной хүсэн түгэс хүндэ индустри, научно-техническэ дэбжэлтые тодорхойлдог һалбаринуудай хүгжэлгэ хадаа түсэблэлгые зарим зэргээр хубилгаад, хэрэглэмжын зүйлнүүдые бүтээдэг промышленностиин хүгжэлтые түргэдхэхэ замаар шэнэ горитой алхамуудые хэхэ арга олгоһон үндэһэ һуури болоод үгэһэн байна. Табан жэлэй гурбан жэлэй турша соо арадай хэрэглэлэй эд бараа гаргалга 28 процентээр ургажа, жэлэй түсэбтэ даалгабаринуудые нилээд ехээр үлүүлхэ. Гурбан жэлэй турша соо бүд нэхэлгэ нэгэ миллиард 100 миллион дүрбэлжэн метрээр, арһан гутал өёлго—113 миллион паараар, телевизор бүтээлгэ—2 миллион хэһэгээр, холодильник—1 миллион 670 мянган хэһэгээр нэмэхэ байна. Арадай хэрэглэлэй шэнэ олон янзын эд бараан элбэгжээ, тэдэнэй шанар һайжарна.

Национальна доходой ургаһанай үндэһөөр һүүлшын гурбан жэлэй турша соо хэрэглэлгын жэлэй фонд 34,7 миллиард түхэригөөр нэмэжэ, жэлэй түсэбтэ хараалалгануудые үлүүлээ; хүн бүхэндэ абажа үзэхэдэ, бодото олзо доход 20 гаран процентээр дээшэлхэ, дунда дэргын мүнгэн салин 16 процентээр (даалгабариин ёһоор бүхы табан жэлэй турша соо 20 процентээр нэмэхэ ёһотой), ниитын ажахыһаа колхозниигуудай абаха олзо 30 процентээр нэмэхэ байна.

Гэр байра бүри олоор баригдана. Гурбан жэлэй турша соо 310 миллион үлүүтэй дүрбэлжэн метр байрын талмай ашаглалгада үгтөө, 30 миллион үлүүтэй совет хүн шэнэ байрануудта ороо.

Арадай байдал һайжаруулхын тулада зорюулагдадаг материальна баялигай ургалтын талаар энэ табан жэлтэй жэшэхээр тиимэ үе саг манай ороной түүхэдэ үшөө байгаагүй юм гэжэ бидэнэр хэлэхэ хүсэд эрхэтэйбди. Энэ хадаа партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдэй шууд сэхээр бэелүүлэгдэжэ байһанай баһа нэгэ гэршэнь болоно.

Олон юумэ хэгдээ, табан жэлэй үлдэгшэ хоёр жэлдэ бага бэшэ юумэ хэхэ болонобди. Эмхидэл ехэтэй байлга, шэнэ техникые, үйлэдбэриин бүри нарин һайн технологиие нэбтэрүүлһэнэй үндэһөөр ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө оролдосотой тэмсэл, социалис зөөридэ гамтайгаар хандалга, хүтэлбэрилгын онол арганудые таһалгаряагүйгөөр һайжаруулга табан жэлэй түсэбые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ шухалын шухала эрхэ нүхэсэлынь байгаа, байһааршье. Энээнгүйгөөр үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхын, ороной эрилтэ хэрэглэмжые бүри хүсэдөөр хангахын аргагүй.

Манай экономикын ургалта заабол һуларха гэһэн хэбэртэйгээр баруун оронуудай экономистнүүдай хэдэг таамагшалганудые Советскэ Союзай ажалшад өөһэдынгөө ажал хэрэгүүдээр буруутуулаа. Зүгөөр манай арадай ажахын хүгжэлтын асуудалнууд гансахан лэ хурдаашалгаар хизаарлагдадаггүй юм. Мүнөө үедэ дэлхэй дээрэ хоёр социальна байгуулалтын хоорондо тэмсэлэй болодог шухалын шухала орионинь научно-техническэ революци болоно. Энээндэ капиталистнууд бага бэшэ анхарал хандуулна гэжэ бүхы юумэн дээрэһээ харагдана. США-гай монополинууд научна шэнжэлэлгэнүүдые хэхын, техникые нарижуулан һайжаруулхын, энэ зорилгоор бусад капиталис оронуудһаа эрдэмтэдые бэедээ татажа абаашахын тулада улам бүри ехэ мүнгэ зөөри гаргашална. Тиигэжэ социалис оронуудай болон США-гай экономикын хоорондохи «технологическа илгаан» гэдэгые хэтэдэнь үлөөхэ зорилго тэдэнэр табина. Зүгөөр эдэ һанаашалганудынь заабол буруу һурэхэ байна бшуу. Манай ниитын байгуулалта, тэрэнэй хүсэн түгэс индустриальна бааза, ажахые түсэбэй ёһоор эрхилэлгэ, соёлой хубисхалай агуухэ түйлалтанууд, эрдэмтэд, инженер, технигүүдэй гайхамшагта кадрнуудай бии байһан ушар, социалис хани нэгэдэлэй оронуудай харилсаа холбооие нарижуулан һайжаруулха угаа ехэ арга боломжонууд капитализмын амжажа шадахагүй научно-техническэ дэбжэлтэ түйлаха үгтэ таарамжатай эрхэ байдал социализмда бии болгожо үгэнэ. Эрдэм наукые үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй шухалын шухала хубинь бодотоор болгохо, байгаалиин нюусануудые тэрэнэй түсэбтэ ёһоор тайлбарилан мэдэхэ талаар хүниие бүри ехэ түгэлдэр хүсэтэй, золтой жаргалтай болгохо хэрэгтэ таарамжатай бүхы шухала юумэн имагтал социалис общество дотор байгуулагданхай. Шэнэ космонавт, Совет ороной алдарта хүбүүн — Георгий Тимофеевич Береговойе, мүн манай наука, техникын ээлжээтэ ехэ илалтые, хангаһан эрдэмтэд, конструкторнууд болон хүдэлмэришэдые совет арад Октябриин революциин 51 жэлэй ойн урда тээхэнэ халуунаар амаршалһан байна.

Научно-техническэ хүгжэлтэдэ манай амжалтануудые түйлаһамнай сохомтой, замбуулинай дайдые шэнжэлэлгээр, мүн бусад хэдэ хэдэн һалбаринуудай талаар амжагдаһан түйлалтануудынай бүхы дэлхэй дээрэ һонирхол түрүүлнэ. Зүгөөр научно-техническэ революци манай экономикын зарим һалбарида үшөөл дутамагаар боложо байдаг, үшөө зарим газарта тэрэнэй далайса мүнөөнэй эрилтые харюулжа шаданагүй. Наука ба техникын фронт дээрэ саашадаа шууд сэхээр дабшаха, тэдэнэй түйлалтануудые бодотоор хэрэглэхэ гэээшэ капитализмтай социализмын хэжэ байһан бүхэдэлхэйн-түүхэтэ мүрысөөнэй үедэхи тэмсэлэй таһаршагүй хубинь болоно.

Научно-техническэ революциие түргэдхэлгэдэ манай экономическа шэнэдхэлгэ лаб туһалха байна. Түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда оруулагдаһан хэдэн арбаад мянган предприятиин дүй дүршэл тэрэнэй лаб үрэ ехэтэй, таарамжатай һайн байһыень тодоруулжа үгэһэн байна. Түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда промышленностиие оруулха хүдэлмэри түгэсхэгдэхэеэ байнхай. Гэбэшье, шэнэдхэлгые үргэдхэхэһөө гадна, тэрэниие улам гүнзэгырүүлхэ, тэрэнэй онол аргые саашадань нарижуулха, гүрэнэй зүгһөө дээрэһээ хэгдэдэг түсэблэлгые предприятинууд болон нэгэдэлнүүдэй үүсхэлтэй зүбөөр тааралдуулан, түсэбэй эмхидхэхы үүргые бүри ехээр дээшэлүүлхэ, ажалай тоосоон, сэн, фондын түлөөһэн, урьһаламжа, ашаг олзо гэхэ зэргын экономическа арганудые бүри үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ шухала.

Ажабайдалай улам ургажа байгаа эрилтэнүүдтэй манай һалбаринуудай министерствануудай ажал ябуулгын хэмжээн таарун байха ёһотой. Экономическа онол арганудые бүри эдэбхитэйгээр хэрэглэлгэ, түсэблэлгэ, бүридхэл болон хүтэлбэрилгэдэ шэнэ шэнэ техникые нэбтэрүүлгэ, зорилго хүсэнги техническэ политикые оролдосотойгоор бэелүүлгэ, ажалые научна ёһоор эмхидхэлгэ, кадрнуудта хэдэлэг эрилтэнүүдые шангадхалга гэхэ зэргын эдэ бүхы шэглэлнүүдтэ арадай ажахын хүгжэлтые түргэдхэхэ шэнэ арга боломжонууд бии.

Капитальна барилгын хэрэгые нарижуулан һайжаруулгын талаар манай экономикын арга боломжо угаа ехэ. Түргэнөөр, эгээн ехээр ашаа харюулхынь тулада капитальна хүдэлмэридэ һомологдоһон мүнгэ зөөриие эгээн лэ ашагтайгаар хэрэглэжэ шалаха гээшэ энэ талаар ажал эрхилэлгэдэ мүнөө гүрэнэй зүгһөө сэгнэлтэ үгэхэ шиидхэхы зүйл болоно угэнэ

Эрилтэ ехээр хэхэ, дутуунуудта эбсэшэгүйгөөр хандаха, шүүмжэлхы ёһоор шэнжэлжэ үзэхэ гээшэ парти ба Совет гүрэнэй ажал ябуулгын саг үргэлжын гол ёһонууд болоно. Манайда үшөөл дутуунууд олон, манай экономикын арга боломжонууд баһал дутамагаар ашаглагдана, бидэнэй бүлтанаймнай хүсэлэг шэнгеэр совет хүнүүдэй зарим эрилтэ хэрэглэмжэнүүд үшөөл хангагданагүй. Зүгөөр Советскэ Союзай ажалшад партиин хүтэлбэрээр арадайнгаа ажахые хүгжөөхэ бүхы шухалын шухала зорилгонуудые шиидхэхэ замаар алхам алхамаар шууд урагшаа дабшажа ябана. Ажалайнгаа үдэр ба жэл бүриин хэрэгүүдээр эсэгэ оронойнгоо хүсэ ...далые бэхижүүлэн, социалис мүрысөөнэй түгые бүри дээшэнь үргэн ябажа, совет арад ажахын хэрэгые өөрынгөө эгээн лэ гол, эгээн лэ һонирхолтой политика болгохо гэһэн В. И. Ленинэй захяае дүүргэлтэ болгоно.

Нүхэдүүд!

Коммунизмын түлөө тэмсэлые, тэрэнэй материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулгаар марксистнууд-ленинецүүд хэзээдэшье хизаарлагагүй байгаа. Социалис обществын хүсэн имагтал хайлуулагдаһан булдай, абтаһан нефтиин, ургуулагдаһан орооһо тарянай миллион тоннонуудаар хэмжэгдэдэг бэшэ юм. Энэ хүсэн обществын соёл сурталай баялигаар, арадай морально-политическэ нэгэдэлэй бата бэхи байлгаар, өөрынгөө шалгардамал вождь—Коммунис партиие тойрон нягта жагсаалтай байлгаарынь тодорхойлогдодог юм. Энэ хүсэн гүрэниие хүтэлбэрилгэдэ олониитэ ажалшадай хабаадалсалгын далайсаар, гүрэнэй бүхы амжалтануудаар, тэдэнэрэй тон ехээр һонирхолгоор, соёл сурталай талаар этигэл түгэлдэр байлгаар ба эмхидэлгээр хэмжэгдэдэг. Энэ талаар социализмтай ямаршье байгуулалта зэргэлжэжэ шадахагүй байна. Үргэн олон арад зоной политическэ эдэбхиие болон үүсхэл хэшээлые хүгжөөхын тулада бүхы юумэ хэхэ гэээшэ өөрымнай нангин үялга гэжэ манай парти тоолодог.

Шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй парти, марксизм-ленинизмын үзэл сурталда ба теоридо, революциин заншалда түшэглэжэ, ажабайдалһаа гараһан шэнэ юумэнүүдые обёорон хаража шададаг парти ходоо байдаг дээрэһээ ленинскэ парти түгэлдэр хүсэтэй. Манай парти өөрынгөө политикые эрдэм наукын бата бэхи үндэһэ һуури дээрэ ябуулдаг. Хуушаһан үзэлшье, мүн коммунис байгуулалтада партиин дүүргэдэг үүргые бага болгохые һэдэдэг, марксизм-ленинизмын шухала гол ёһонуудые «хуушараа» гэжэ соносходог ревизионистнүүдэй хуурмаг шэнэ үүсхэлшье маанадта мүн лэ харша юм. Партиин хүтэлбэрилхы үүргые һуларуулха гээшэ социализмын үндэһэ һууриие һуларуулһан ябадал болоно гэжэ научна коммунизмын дайсад һайн ойлгодог. Эгээл имэһээ социалис общество дотор партиин хүтэлбэрилхы үүргэ, тэрэнэй соёл сурталай-политическэ ба эмхидхэлэй нэгэдэл, демократическа централизм, партийна журам хүдэлэшэгүй гол ёһонууд болоно. Бидэнэр, Советскэ Союзай коммунистнууд марксизм-ленинизмын эдэ гол ёһонуудые шууд сэхээр хүтэлбэри болгодог байнабди.

Совет засагай 51-дэхи жэлдэ партийна бүхы шатын органуудай, партийна эхин организацинуудай үүргэ ба харюусалга дээшэлээ, тэдэнэй ажал ябуулга бүри ехээр һайжараа. Хэдэн олон миллион коммунистнуудай политическэ хатуужал, үүсхэл ба шууд сэхэ байлгань дээшэлээ. Эдэ гүн гүнзэгыһөө бурьялан гарадаг булагуудһаа партиин агуухэ хүсэн бүридэн бии болоно.

Өөрынгөө зэргын үзэл сурталай политическэ ба эмхидхэлэй нэгэдэлые, олониитэтэй өөрынгөө холбоо барисаае энэ жэлдэ парти улам бэхижүүлээ гэжэ бидэнэр тэмдэглэхэ хүсэлэд үндэһэ баримтатай байнабди. Партиин соёл сурталай хүдэлмэриие шангадхалгада, советскэ патриотизмын үзэлөөр бүхы ажалшадые хүмүүжүүлгэдэ, политическэ һэримжэтэй ба буржуазна үзэл бодолой али бүхы түхэлэй нүлөөндэ эбсэшэгүй байлгада Центральна Комитедэй апрелиин, июлиин (1968 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд ехэ үүргэ дүүргэѳ.

Ажабайдалай бүхы һалбаринуудта КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө шууд сэхэ тэмсэлэй үедэ ленинскэ ёһо гурим, ажал хэрэгтэ ёһотойл партийнаар хандалга бүри ехээр батажадаг байна. Энээниие хамагай түрүүндэ партиин генеральна хараа шэглэлые бэелүүлхын, ангиин тала наринаар баримталһан хараа бодолой түлөө сусаршагүй тэмсэл, үргэн олон арад зоной эгээн лэ гүн дунда хүдэлхэ саг үргэлжын эрмэлзэлгэ, тэдэнэй эрилтэ хэрэглэмжые анхаралтайгаар ойлгон мэдэхэ шадабари, үгэдөө хүрэлгэ, өөрыгөө шүүмжэлэлгэ, дутуу дүнданууды элируулхэһээ гадна, харин тэдэниие зайсуулха шадабари хамагай түрүүндэ гэршэлжэ үгэнэ.

КПСС болбол нэгэн адли һанал бодолтой, нэгэн адли ажал ябуулгатай байһан, байгаашье. Энэнь бэе бэеэ сагааруулгын, либеральна ёһоной үмөөгнэлгын үндэһэ һуури дээрэ тогтодог бэшэ юм, харин хүн бүхэнэй өөртөө, бусад хүнүүдтэ шанга эрилтын үндэһэ һуури дээрэ, болото партийна гуримһаа хазагайрха алишье ябадалда большевик ёһоор эбсэшэгүй байлгын үндэһэ һуури дээрэ тогтоо байдаг. «Коммунистнуудта нэгэл юумэнһэ—ниитын хэрэгтэ бусадһаа үлүүгээр бэеэ үгэхэ, тэрэнэй һалбаран мандахын тула бусадһаа үлүүгээр тэмсэхэ, ажаллахаһаа ондоо ямаршье үлүү ехэ эрхэ байхагүй,—гээд Л. И. Брежнев «Социализмын агуухэ илалтануудай 50 жэл» гэһэн элидхэл дотороо онсолон тэмдэглээ һэн.—Коммунистнуудта нэгэл эрхэһээ—хүнэр хүндэ газарта ходоодо түрүү ябахаһаа ондоо түсхай эрхэ байхагүй». Имагтал эдэ жама ёһонуудай үндэһэ һуури дээрэ партиин түрүү үүргэ дээшэлнэ, саашадаашье дээшэлхэ юм, арадтай тэрэнэй холбоо барисаан бэхижэнэ. Имагтал иимэ шэнжэ шанарайнгаа ашаар парти хүдэлмэришэн ангиин аша туһые бүри һайнаар, хүсэд дүүрэнээр элирхэйлэн тодорхойлдог байна.

Имагтал өөрыгөө тойруулан ажалша таряашадые, интеллигенциие жагсааһан хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэри доро обществые коммунис үндэһэ һуури дээрэ шэнэдхэн хубилгаха хэрэгые эсэстэнь хүрэтэр бэелүүлжэ болохо юм гэжэ социализмын илалтын түлөө табин жэлһээ үлүү үе соо хэһэн тэмсэл буруушаагдашагүйгөөр баталан гэршэлнэ. Хүдэлмэришэн анги болбол социалис байгуулалтын хүтэлбэрилхы хүсэн, ажалшадай түрүү отряд, эмхитэй байлгын, коллективизмын, обществын үмэнэ үялгаяа мэдэрэлгын, тэрэнэй аша туһада үнэн сэхээр алба хэлгын үльгэр жэшээ мүн гэээшэ. Хүдэлмэришэн ангиин революционно ёһоор шэнэдхэн байгуулгын ажал ябуулга ороной материальна баялигые арьбадхахаһаа гадна, социалис гүрэниие бэхижүүлнэ.

Имагтал хүдэлмэришэн ангитай союз байгуулһанай ашаар манай колхозно таряашад ажабайдалые революционно ёһоор шэнэдхэн байгуулгын эдэбхитэй хүсэн болоо. Имагтал хүдэлмэришэн ангитай таһаршагүй холбоо барисаатай байһанайнгаа ашаар манай ажалша интеллигенциин социальна үүргэнь мүнөө эдэ ехэ болонхой. Тэрэ хадаа манай социалис обществын материальна болон оюун ухаанай баялиг байгуулгада сэгнэшэгүй ехэ хубитаяа оруулна. Имагтал хүдэлмэришэн ангиин, тэрэнэй манлай—Коммунис партиин революционно ёһо заншал совет залуушуулые, тэрэнэй түрүү отряд—Ленинскэ комсомолые далижуулан зоригжуулна. Ленинскэ комсомолой табин жэлэй ой бүхы совет арадай ехэ һайндэр болоо һэн.

Бүгэдэ арадай социалис гүрэн болбол хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэрилхы үүргэгүйгөөр, Коммунис партиин хүтэлбэригүйгөөр түүхын өөрынгөө уг зорилгые амжалтатайгаар дүүргэжэ шадахагүй байна. Тиимэ дээрэһээ Совет гүрэн дотор хүдэлмэришэн ангиин уг зорилгоһоо, политическэ аша туһынь эрилтэнүүдһээ ондоогоор ажал ябуулгаа сэгнэхэ үлэмжэ эрхэтэй ондоо социальна бүлэгүүд үгы, байха ёһогүй.

Агуухэ Октябриин социалис революци демократиин бодотоор һалбаран мандалгын эхи табяа һэн. Социализм—олон миллион хүнүүдэй эдэбхи үүсхэл ехэтэй бодото ажал хэрэг гэээшэ. Тиимэ дээрэһээ тэрэ эгээн үргэн дэлгэр демократиһаа таһаршагүй юм. Бодото байдал дээрэ демократида саг үргэлжэ һуража байхые, эрхилэн хүтэлбэрилгэдэ олониитые аша ехэтэйгээр, сэхэ, бүгэдөөрнь хабадуулхые В. И. Ленин уряалдаг һэн. Энээниие, имагтал энээниие «революциин бүрин хүсэдөөр илахын, тэрэнэй баталар, бодолтойгоор, түсэбэй ёһоор урагшаа дабшалтын ашэ үндэһэн» гэжэ тэрэ харадаг һэн.

Олониитые жагсааха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ манай парти гүрэнэй болон ниитын эмхинүүдтэ, нэн түрүүн ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ, профсоюзууд болон Ленинскэ комсомолдо түшэглэдэг байна. Коммунис общество байгуулгын үедэ тэдэнэй үүргэ бүри ехэ болоно. Мүнөө жэл ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй эрхэнүүдые үргэдхэлгэдэ, эдэбхи үүсхэлыень хүгжөөлгэдэ зорюулагдаһан хэдэ хэдэн шэнэ хэмжээнүүд абтаа. Совет профсоюзуудай эмхидхэлэй болон культурно-хүмүүжүүлгын ажал ябуулга бүри үргэн дэлисэтэй болонхой. Предприятинууд дээрэхи үйлэдбэриин зүблөөнүүд, арадай хиналтын бүлэгүүд, ажалшадай кооперативна, научно-техническэ, культурна нэгэдэлнүүд гэхэ мэтэ ниитын хэрэг эрхилэлгэдэ олониитые хабадуулха аша ехэтэй эдэ эмхинүүдэй удха шанар улам ехэ болоно.

Парти гүрэнэй захиргаанай тодо һонороор ажаллахые түйлана, тэрэнэй бүхы зургаануудай хүдэлмэриин хойноһоо дороһоо хиналтын саг үргэлжэ бэелүүлэгдэжэ байхын тула, эрхэтэдэй дурадхал, мэдүүлгэ болон гомдолнуудай анхаралтайгаар саг соогоо харагдажа байхын тула оролдоно. «Шанга», политикада бүрин мэдэлтэй, тиихэ зуураа, хуушарһан, барга бүдүүлиг, хойрог нобшо ямаршье ябадалһаа сүлөө захиргаантай байха шухала гэжэ В. И. Ленин тоолодог һэн. «Бидэнэр демократическа централизмын түлөө гээшэбди,—гэжэ Владимир Ильич онсолон тэмдэглэдэг һэн.—Тиимэһээ тэрэ хадаа, нэгэ талаһаа, барга бүдүүлиг, хойрог нобшо централизмһаа, нүгөө талаһаа, анархизмһаа хэр гүнзэгыгөөр илгардаг гээшэб гэжэ элитээр ойлгохо хэрэгтэй».

Нарин нягта эмхидэл ба шанга журам хангангүйгөөр социалис демократиие саашадань хүгжөөхэ замаар бодото алхам хэхын аргагүй. Журамһаа гадуур демократи байдаггүй, харюусалгаһаа гадуур эрхэ сүлөө байдаггүй, уялгаһаа гадуур эрхэ байдаггүй. Социалис демократизмда хэн нэгэнэй зоргоороо болохо, задагай зайдан байлга ба хуули ёһонуудые хүндэлхэгүй ушар гүнзэгы харша байдаг.

Агуухэ Октябрь түүхэдэ түрүүшынхеэ ажалые сүлөөлжэ, бодото демократиин бата үндэһэ һуури дээрэ хүндэ эрхэ сүлөө олгоо. Манай гүрэн социалис хуули ёһонуудые саашадань бэхижүүлгые нэн түрүүнэй удха шанартай дээрэ тоолодог. Социалис хуули ёһонууд ангиин тодорхой шэнжэ шанартай, социализмын үндэһэ һууриида хоро хүргэдэг бүхы юумэндэ эсэргүүгээр шэглүүлэгдэнхэй юм. Обществын аша туһые аршалан хамгаалжа, социалис ёһо гуримуудые нэбтэрүүлжэ, хүнэй эрхэеэ эдлэхэ болон нэрэ хүндэеэ дээрэ үргэн ябаха бата бэхи үндэһэ һуури тэрэ олгоно.

Совет хүнүүдэй коммунис мэдэрэлые, эрдэм гэгээрэлые дээшэлүүлгэ парти болон правительствын оролдохо онсо шухала зүйл болодог. Энэ талаар манай түйлалтануудые арьбадхахын, арадай соёл культурын ба гэгээрэлэй хэмжээе үшөө өөлэнь ургэхын тула бидэнэр бүхы хүсөөрөө оролдохобди.

Нэгэ уг зорилго—ажалша хүнүүдэй хэр угай һанаа сэдьхэлые бэелүүлһэн общество байгуулгада коммунистнуудай партиин, совет хүдэлмэришэд, таряашад болон интеллигенциин, бүхы үетэнэй, манай ороной социалис нацинуудай агуухэ ба эбдэршэгүй союзай түлөөлэгшэдэй бүхы ажал ябуулга зорюулагдана.

Хоридохи зуун жэлэй үйлэ хэрэгүүдэй шуурган соогуур олониитын революционно эдэбхи үүсхэлээр бии болоһон үнэхөөрөө гайхамшагта, агуухэ юумэнүүд—эдэ бүгэдэ Ленинэй нэрэтэй таһаршагүйгөөр холбоотой юм. Тэрэнэй һургаал мүхэшэгүй, тэрээндэ совет хүнүүдэй, бүхы хүн түрэлтэнэй инаг дуран мүхэшэгүй. Бидэнэр Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойдо бэлэдхэжэ байнабди. Бүхы орон доторнай энэ ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөөн үргэн дэлгэрнэ. Агуухэ үүсхэлые олониитын үргэлжэлүүлһэн ушар коммунис байгуулалтада шэнэ шэнэ амжалта асарна. Эдэ амжалтанууд тухай манай гүрэниие байгуулагша хүсэдэг һэн, уридхараалһан юм. Ленинэй хүтэлбэри доро манай арад Агуухэ Октябриин социалис революци хээ. Ленинэй туг доро бидэнэр дэлхэй түби дээрэ түрүүшээр социализм байгуулаабди, тиигэд тэрэниие шэрүүн шанга тэмсэл соогуур аршалан хамгаалаабди. Энэ туг доро бидэнэр урагшаа, коммунизм тээшэ дабшанабди, тиин Октябриин үе сагай шэнэ жэл бүхэн—энэ гэгээн гэрэлтэ уг зорилго тээшэ ошоһон замаймнай шэнэ шата мүн болодог.

Октябриин туг доро эб найрамдалай ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэхэ

Нүхэдүүд!

Октябриин үе сагай хоёрдохи хахадай түрүүшын жэл болбол уласхоорондын оршон байдал дээрэ шанга, орёо тэмсэлэй жэл байгаа. Энэ тэмсэлдэ манай парти, Совет гүрэн бага бэшэ амжалта түйлаа, бүхы туршалгануудаа нэрэ хүндэтэйгөөр дабан гараа. Советскэ Союзай уласхоорондын байдал бэхижээ, совет хүнүүдэй амгалан ажал найдамтайгаар хамгаалагдана, саашадаа коммунис байгуулалтын гадаадын эрхэ нүхэсэлнүүд хангагданхай.

Социалис хани харилсаанай жагсаалые бэхижүүлгэдэ бүхы хэмжээгээр туһалхые, тэрэнэй түгэс хүсые, нүлөөе бэхижүүлхые, аха дүү оронуудтай экономическа, научно-техническэ харилсаа, соёл культурын холбоо барисаае үргэдхэхые, мүн тэрээнтэй нэгэн хамта социализмын хамтын түйлалтануудые дайсадһаа хамгаалжа байхые КПСС-эй ЦК-да, Советскэ правительствада партиин XXIII съезд даалгаа һэн. Энэ хадаа манай партида гадаадын политическэ ажал ябуулгын эгээн шухала зорилго болоо юм.

Энэ зорилго шууд сэхээр шиидхэгдэжэ байна гэжэ үнгэрһэн жэл шэнэ баримтануудые асараа. Энэшье жэлдэ дэлхэйн социализм империализмтай сэхэ тулалдаха баатай болоо һэн. Империализм Вьетнамай Демократическа Республикада сэхэ эсэргүү дайнай ябуулга ба КНДР-дэ эсэргүү һүйдхэлтэ ябуулганудые хэхэтээ нэгэн хамта мүн «номгон» контрреволюци гэдэг бүри нарин мэхэ гохотой зэбсэгүүдые хэрэглээ.

Үнгэрһэн жэлэй гол дүнгүүдые соогсолхо зуураа, бидэнэр иигэжэ хэлэжэ шадахабди: дэлхэйн социализмын системэ бата бэхи байһанай шалгалтые дахинаа нэрэ хүндэтэйгөөр дабажа гараа, Зүүн зүгтэшье, мүн Баруун тээшье империализмын дотоолгые таһалдуулаа.

Империализмын томо оронуудай нэгэн болохо США-гай сэрэгэй хүсэн эрхэ сүлөөгэй, Эхэ оронойнгоо бэеэ даанхай байдалай ба нэгэдэлэй түлөө тэмсэлдэ ороһон аха дүү вьетнам арадай зориг хүсэлые нугалжа шадаагүй. Вьетнам арадай баатар тэмсэл тэрэнэй эрэлхэг зориг ба хатуужалай ашаар, тэрэшэлэн тэрэнэй ханинарай интернациональна һаналаа нэгэдэлгын ашаар ехэ амжалтатайгаар түгэсэбэ. Энэ оной ноябриин 1-һээ ДРВ-дэ эсэргүү бомбодолго, мүн бусад сэрэгэй ябуулганууд болюулагдаа. Октябриин 51 жэлэй ойн урда тээхэнэ совет хүнүүд баатар Вьетнамай арадта халуун амаршалга хүргэнэ. Вьетнам арад болбол социализмын туг доро жагсаһан хүнүүдтэ буу зэбсэгэй хүсөөр өөрынгөө хараа бодол баадхаха гэһэн империализмын һэдэлгын аша үрэгүй байһаниие дахинаа гэршэлээ.

Энэ жэлдэ хархисуудай, дайн сэрэгэй хүсэнүүдтэй хэһэн хатуу шанга тэмсэл соогуур дэлхэйн социализм болбол империализмын һүйдхэлтэ ябуулгада үргэдхэлгын ондоо нэгэ түхэл янзатай ушараа. Социализмын хани харилсаае сэхэ добтолгын аргаар диилэхэ аргагүй байһанаа бүри ехээр ойлгожо, империалистнууд һүүлэй жэлнүүдэй үедэ шэнэ шэнэ юумэнүүдые тактикада хэрэглэдэг болонхой. Тэрэнэй нэгэн гэбэл, «хүүргэнүүдые табиха политика» ба тэрэнэй нэгэ янзань—Бонной «зүүнэй шэнэ политика» гэдэг болоно. Энэ зэбсэгые хэрэглэлгэ—империализмын урданай хараа шугамай һандарһанай үнэншэмэ гэршэ болоно. Гэбэшье энэ политикын аюулые харангүй гаража болохогүй. Тэрэнэй зорилго хадаа социалис оронуудта империализмын үзэл сурталай нюусаар нэбтэрэн орохо, социализмын политическэ үндэһэ һууриие һандаргааха, үзэл сурталайнь үндэһэ һууриие зөөлэрүүлхэ, манай хани харилсаае ба жагсаалые һандаргаха ябадал болоно.

Империализмын эгээн шунахай бүлэгүүд «хүүргэнүүд тухай политикые» контрреволюци абаашаха арга гэжэ сэхэ харадаг. һүүлэй жэлэй үйлэ хэрэг э энэниие үшөө дахин баталаа.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН СОЦИАЛИС РЕВОЛЮЦИИН 51 ЖЭЛЭЙ О…

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

Гадаадын ба дотоодын контрреволюционно, социализмда харша хүсэнүүд ороной хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэлые эбдэхэ, КПЧ-гэй хүтэлбэрилхы үүргые һандаргааха, тиигээд эсэсэй эсэстэ ЧССР-е социалис хани харилсааһаа таһалха гэжэ һэдэһэн байгаа. Чехословакиин ажалшадай социалис туйлалтанууд аюулда ороод байгаа бэлэй.

ЧССР-тэхи социализмын туйлалтануудые хамгаалхын тула социалис оронуудай абаһан хамтын эдэбхитэй хэмжээнүүд болбол дэлхэйн социалис хани харилсаан өөрынгөө революционно туйлалтануудые хамгаалхаар хэзээдэ бэлэн гэжэ бүхы дэлхэйн үмэнэ дахинаа гэршэлэн харуулаа һэн.

Социалис оронууд КПЧ-гэй, Чехословакиин хүдэлмэришэн ангиин хүсэндэ этигэдэг, Чехословакида совет сэрэгүүдэй саг зуура байха эрхэ байдал тухай ЧССР-эй ба СССР-эй хоорондохи договор Чехословакидахи оршон байдалай гуримшуулагдажа эхилһэн хэрэгтэ туһалха гэжэ этигэдэг. Энэ договор болбол Чехословакиин аюулгүй байдалые, тэрэнэй социалис туйлалтануудай аюулгүй байхые хангалгада бата бэхи эшэ үндэһэ байгуулгада, империализмын, хархисуудай ба үһөө хяһаа абаха гэдэг хүсэнүүдэй доботолгоһоо бүхы социалис хани харилсаанай аша үрые найдамтайгаар хамгаалха хэрэгтэ зорюулагданхай.

Советскэ Союзай коммунистнууд, манай бүхы арад өөрынгөө талаһаа ЧССР-эй арадтай байгуулһан аха дүүгэй заншалта хани харилсаанай, хани барисаанай, интернациональна һаналаа нэгэдэлгын марксизм-ленинизмын жама ёһонуудай үндэһэ һуури дээрэ, манай социалис оронуудай ниитэ нэгэн адли ашаг туһын үндэһэ һуури дээрэ амжалтатайгаар хүгжэхын, бэхижэхын тула бүхы хүсөөрөө оролдохоор бэлэн.

Нүхэдүүд!

Түүхын хүгжэлтэ болбол пролетариадай диктатурые национальна шэнжэһээнь гаргажа, дэлхэйн бүхы политикада шиидхэхы нүлөө үзүүлжэ шадаха интернациональна шэнжэтэй болгохо зорилгые табиха гэжэ В. И. Ленин урид хараалһан байна. Ленинэй захяагаар ябажа, социалис оронуудай арадууд өөһэдынгөө шухалын шухала эрилтэнүүдые, ажалшадай түүхын туйлалтануудые хамгаараа хамгаалхын тулада, уласхоорондын оршон байдал дээрэ хүдэлмэришэн ангиин политикые, социализмын политикые ябуулхын тулада адли тэгшэ эрхэтэй социалис хани харилсаа байгуулжа, нэгэдэһэн байха юм. Энэ хадаа ажабайдалаар, империализмда эсэргүү ниитын зорилгонуудаар баадхагдаһан бэлэй.

Арад бүхэнэй баатар хүсэл оролдолгын, шэн габьяата ажалай ашаар туйлагдаһан туйлалтануудыень дэмжэхэ, бэхижүүлхэ ба хамгаалха гэжэ бүхы социалис оронуудай интернациональна ниитын уялга юм гэһэн жама ёһые Болгариин, Венгриин, Германиин Демократическа Республикын, Полынын, Советскэ Союзай, Чехословакиин коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинууд өөрынгөө социалис интернационализмын үзэл бодолоор нэбтэрһэн Братиславадахи мэдүүлгэ доторо нэгэн һаналаар баталһан юм. Асуудалые иигэжэ табиха ушар 1960 ондо болоһон коммунис болон хүдэлмэришэнэй 81 партиин түлөөлэгшэдэй зүблөөнэй мэдүүлгэтэйшье зохилдоно. «Гүрэн засагаа хүтэлбэрилхы парти болоһон коммунис парти бүхэндэ өөрынгөө ороной, мүн тэрэшэлэн бүхы социалис лагериин хуби заяанай түлөө түүхын харюусалга даалгагдана» гэжэ тэрэ мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдээ һэн.

Һүүлэй һаранuудай үйлэ хэрэгүүдые манай дайсад социалис хани барисаанай һуладаһаниие харуулһан гэршэ шэнгеэр харуулхые оролдоо. Энэ мэтын шашалдаае бидэнэр нэгэнтэ бэшэ дуулаа һэмди. Харин тиигэдэнь манай хани харилсаан мандан хүгжэжэ байдаг, хэлбэришэгүйгөөр хүсэ нэмэдэг байна. Гэбэл экономико тухай хэлэхэ болоо һаа, СЭВ-тэ ородог социалис оронуудай промышленна продукциин гансал мүнөө жэлэй ургалта Итали гү, али Канада гэхэ мэтын оронуудай промышленна үйлэдбэриин бүхэли жэлэй хэмжээнтэй адли шахуу болохо байна. Холбоо барисаагаа, хани харилсаагаа бэхижүүлжэ, социалис оронууд жэлһээ жэлдэ экономикоёо хүгжөөнэ, арадуудайнгаа ажаһуудалай, соёл культурын хэмжээе дээшэлүүлнэ, бэеэ хамгаалха шадабаряа бэхижүүлнэ. Дэлхэйн социалис системын түгэс хүсые, жагсаалые бэхижүүлхын тула манай парти, Советскэ правительство бүхы хүсөөрөө оролдоно. Адли тэгшэ эрхэтэй, бэеэ даанхай социалис оронуудай имагтал хамтын ажал ябуулга, нягта, бүхы талын харилсаа холбоон лэ орон бүхэндэнь материальна болон соёл культурын бүри хурдан хүгжэлтые, хоорондоо аюулгүй байдалые хангаха шадаха юм гэжэ бидэнэр этигэнэбди. Бидэнэр, манай ханинар шэнэн, уласхоорондын социалис ёһоной, бэе бэедээ ашаг туһатай ажалай хубаарилгые хүгжөөхэ хэрэгтэ, манай оронуудай арадай ажахын олон янзын һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ хамжан ажаллаха хэрэгтэ ехэ удха шанар үгэнэбди. Экономическа болон научно-техническэ харилсаануудай хэмжээе шэнэ шатада үргэхэ шухала гэжэ бидэнэр тоолонобди.

Экономическа талаараа харилсан туһалалсаха советтэ ородог бүхы оронуудай социалис экономикые хүгжөөхэ бүри үргэн, орёо зорилгонуудтай зохилдохо байна. Социалис хани харилсаанай оронуудай бэеэ хамгаалха талаар харилсаанай энэ үндэһэн болохо Варшавын договорой эмхидэлэй захиргаануудые саашадань һайжаруулха талаар, политическэ харилсаануудай түхэл шэнжые һайжаруулха талаар, гадаадын политикын, дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө империализмда эсэргүү тэмсэлдэхи хамтын ябуулганууд тушаагаа зүбшэлдэхэ талаар ехэ зорилгонууд табигданхай.

Октябриин революциин ойн баяр баясхаланта үдэр социализм байгуулжа байһан арадуудта халуун амаршалга хүргэхэ зуураа, бидэнэр социалис гүрэнүүдэй хоорондохи аха дүүгэй харилсаануудые бэхижүүлгэ, саашаданъ хүгжөөлгэ жэлһээ жэлдэ шэнэ амжалтануудые асаржа байха гэжэ бата найдамтайгаар этигэжэ байһанаа мэдүүлнэбди.

Колониальна дарлалтада, шэнэ колониализмда эсэргүүгээр тэмсэжэ байһан арадуудые саашадаашье дэмжэхыень, национальна талааараа бэеэ даанхай байдалые туйлаһан оронуудтай бүхы талын харилсаа хүгжөөхыень КПСС-эй ЦК-да, Советскэ правительствада партиин XXIII съезд даалгаа бэлэй. Коммунис парти, Совет гүрэн энэ захяаень шууд сэхээр бэелүүлнэ, эрхэ сүлөөгэй түлөө, империализмда эсэргүүгээр тэмсэжэ байһан арадуудта, колониальна дулдыданги байдалһаа сүлөөржэ, шэнэ байдал тогтоожо байһан, бэеэ даанхай өөрынгөө экономико байгуулжа байһан арадуудта бүхы талын туһаламжа хүргэнэ; Азиин, Африкын ба Латиин Америкын арадуудтай экономическа, политическэ холбоо барисаагаа үргэдхэнэ. Эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэнь арадуудта манай энэ политика туһална гэжэ һайн мэдээжэ.

Дэлхэйн политикын шухалын шухала асуудалнуудые арадуудай аша туһада шиидхэжэ байхын тула, бүгэдэ ниитын эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхын тула саашадаашье бүхы хүсөөрөө оролдохые КПСС-эй ЦК-да, Советскэ правительствада партиин XXIII съезд даалгаа бэлэй. Энэ заабариие шууд сэхээр дүүргэжэ, ниитын ондо ондоо системэтэй гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байха Ленинэй жама ёһые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэн, КПСС-эй Центральна Комитет, Советскэ правительство уласхоорондын түгшүүрилые һулаарулхын түлөө, дайн сэрэгэй гуламтануудые усадхахын ба хэлсээнэй аргаар уласхоорондын хурса асуудалнуудые шиидхэхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ.

Советскэ Союзай гадаадын политикын үнэн зүб, хубилашагүй байһаниинь КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленум дээрэ дахинаа баталагдаа һэн. Пленум КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гадаадын политическэ ажал ябуулгые нэгэн дуугаар һайшаагаа, бүрин дэмжэжэ һэн. Дэлхэй дээрэ дайн сэрэгэй аюулые бага болгохо ба дэлхэйн термоядерна дайе зайсуулха зорилгые шиидхэхы удха шанартай дээрэ тооложо, Советскэ Союз буу зэбсэг түргөөр үйлэдэбэрилгые зогсоохын түлөө, буу зэбсэг хуряахын түлөө зоригтойгоор, шууд сэхээр оролдоно. Олон гүрэнүүдэй хүсэл оролдолгын ашаар ядерна буу зэбсэг тараахагүй тухай договор бэлэдхэгдэжэ, баталагдаа һэн. Мүнөө энэ договор доро 80 гаран оронуудай гар табяатай гэжэ бидэнэр хананггяар тэмдэглэнэбди. Мүнөөнэй зорилго гэбэл, тэдэнэй тоо бүри олон болохо, энэ договорой хүсэндөө оролгые түргөөр хангаха ябадал болоно.

Зэбсэгүүдые яралтайгаар түхеэрхэ ябадал болюулха, тэдэниие хуряаха зарим тэды хойшолуулашагүй хэмжээнүүд тухай совет меморандум дэлхэйн олониитын дунда политическэ горитой һонирхол үүсхээ. Сэрэгэй ехэ хёмороной, түрүүшын ээлжээндэ ядерна хёмороной аюул бодото дээрэнь хороохо тодорхой дурадхалнууд тэрэ меморандум дотор бии юм. Ядерна зэбсэг тээжэ абаашаха стратегическэ хэрэгсэлнүүдые хизаарлахын, удаа тээнь хороохын тула тодорхой ябуулгануудые хэхэ тухай Совет ороной үүсхэл дэмжэгдэн үгтагдаа.

Европодохи аюулгүй байдалда хабаатай асуудал тон шухала байһаар. Европодохи оршон байдалые заһаруулха гэһэн бодомжотой хараа шэглэл һүүлэй жэлнүүдтэ Европын олониитын дунда улам үргэнөөр дэлгэржэ байнхай. Баруун Европын хэдэ хэдэн оронуудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд шимэ гуримшуулгын тон шухала байһые мэдэржэ захалаа. Энэ ушарые һайшаан амаршалаад, Европодохи аюулгүй байдал бэхижүүлхын, Европын гүрэнүүдэй хоорондын али бүхы харилсаа холбоо заһаруулхын, тусхайлан хэлэбэл, Варшавска договорто хабаадагша гүрэнүүдэй Бухарестын декларации дотор, Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай Карлова Вартахи конференциин документнүүд дотор найруулагдаһан дурадхалнуудай үндэһөөр бүхы Европын оршом соо бүтэмжэтэй харилсаа хүгжөөхын тула өөрынгөө зүгһөө оролдолго хүсэлэлгэ гаргажа үргэлжэлүүлхэ байхабди.

Советскэ Союз бүхы, оронуудтай экономическа, научна ба бусад холбоо барисаа хамаг талаарнь хүгжөөхын түлөө, гэдэнтэй алиндашье ашагтай, тогтонижоһон харилсаа улам һайжаруулха ба дэмжэхын түлөө сахэ шууд тэмсэнэ. Мүнөө, жэшээлхэдэ, Франци, Итали, Японитой экономическа бараг харилсаатай болонхойбди. Алжиртай, Афганистантай, Индитэй, Ирантай, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикатай, Пакистантай, Финляндитай, бусад хэдэ хэдэн оронуудтай СССР-эй харилсаан амжалтатайгаар хүгжэжэ байнхай.

Советскэ Союз Америкын Холбоото Штадууд хоёрой хоорондын харилсаа заһаруулгые хэлэлдэхэ удха шанартайда тоолодог байгаабди, мүнөөшье тоолонобди. Тиигэжэ заһаруулбал, манай хоёр гүрэнһөө гадна, мүн бүгэдэ ниитын амгалан тайбан байдалай хэрэгтэ шухала байха һэн. Гэхэ зуура, США-гай гадаадын политикын талаар гаргагдадаг эзэрхэг түримхэй ябуулгануудһаа, арадуудай социальна хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ тойбо татаха гэдэг һэдэлгэнүүдһээнь уламжалан гарадаг ехэхэн һаад хушөөлэлтэнүүд дурсагдаһан зорилго бэелүүлхэ замда ушардаг байнаар.

Уласхоорондын харилсаандахи хоёр гол шэглэлэй тэмсэлдэ — түгшүүрилтэ байдал һулаарулха гү, али һүжэрөөхэ ябадалда — империализмын оронуудай өөһэд хоорондонь улам ехээр үзэгдэжэ байгаа үйлэ хэрэгүүдэй нүлөөлдэг байһые хараада абаха хэрэгтэй. Мүнөө жэлэй үйлэ хэрэгүүд капитализмын ниитэ хүншэлдөөнэй улам гүнзэгыржэ, ангиин тулалдаануудай хурсадажа байһые, уласхоорондын оршом соохи ангиин ба политическэ хүсэнүүдэй саашадаа илгаран хубааржа байһые улам тодоор гэршэлнэ. Монополинууд өөһэдынгөө оронууд доторхи демократическа хүсэнүүдтэ эсэргүү доботолгоёо түргэдхэхоор үлэ баран, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые улам һүжэрөөжэ, сэрэгэй-политическэ хорото балмад аашануудые гаргажа, дотоодынгоо зүришэлдөөнүүдһээ хахасаха оно мүр дахинаа бэдэрхээр бэлэн байна. Империализм сэрэгэй хархис аашануудаа улам һүжэрөөхэ, яралтайгаар зэбсэглэлгэ түргэдхэхын тула элдэб эсын арга шалтаг хэрэглэнэ.

Гэхэ зуура, империалистнуудай дай жүрөөдэһэн аашануудые гаргахань һүүлэй үедэ улам бэрхэтэй болоожо, мүн арадуудай үндэһэн ашаг туһада, бүхы хүн түрэлтэнэй ашаг туһада таарахагүй тиимэ политика буруушаан эсэргүүсэлгэ баруун оронууд дотор улам үргэдэн дэлгэржэ байнхай. Тиигэбэшье хүн түрэлтэниие хархис аашa ба дайн байлдаан руу түлхигшэ, манай һэримжые һулаарuулха гэжэ оролдогшо этэгээдүүдэй аюултай ябуулга тушаа һохорлиг байжа болохогүй.

Урда Вьетнамда, хүршэ оронуудтань эсэргүү империалис түримхэй ябуулгаар дэлхэйн политическэ оршон байдал улам муудхаагдажа байна. Вьетнамда эсэргүү США-гай эзэрхэг түримхэй ябуулгын үргэлжэлһөөр байгаа сагта, вьетнам арадай шуһанай адхарһаар байгаа сагта хүн түрэлтэнэй сэдьхэл амаржа шадахагүй. Советскэ Союз американ сэрэгүүдые Вьетнамһаа бүрин гаргуулхын тула оролдолго гаргажа үргэлжэлхэ, вьетнам арадта дэмжэлгэ туһаламжа үзүүлхэ, тэрэнэй талада сэхэ шууд тэмсэхэ, өөрынгөө хуби заяае бэеэ даагаад шиидхэхэ арга боломжо тэрээндэ хангаха эрилтэ табиха байха.

Израилиин ба тэрэниие дэмжэгшэ империалис хүсэнүүдэй зүгһөө ООН-ой шиидхэбэринүүдые дүүргэхээ арсажа үргэлжэлһөөр байһанһаа уламжалан Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал аюултай шанга байһаар.

Манай гүрэн Израилиин эзэрхэг түримхэй доботолгоһоо хохидогшо араб арадуудай талые сахэ шууд барина, эзэмдэһэн газарнуудһаань Израилиин сэрэгүүдые гаргуулха, эндэхи хёмороое ООН-ой Аюулгүйн Соведэй 1967 оной ноябриин 22-ой шиидхэбэриин үндэһөөр эбэй гуримаар заһаруулха, Палестинын арабуудай хуулита эрхэ хангаха эрилтэ табина. Совет хүнүүд Израилиин сэрэгшэдэй хорото аашануудые эрид шууд буруушаана, империализм ба неоколониализмда эсэргүүсэн, национальна ба социальна талаараа сүлөөрхын түлөө тэмсэгшэ араб арадуудай үнэн зүб тэмсэлые талархан дэмжэдэг байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Баруун Германиин реваншизм ба неонацизм уласхоорондын горитой аюул түбэг тохёолдуулха шалтагаан нүхэсэл боложо байһаар. 1969 оной урда тээхэнэ, Атлантическа пактын болзорой дүүрэхэ үеэр, социалис оронуудта эсэргүү эзэрхэг түримхэй ябуулга бэлдэдэг энэ зэбсэгтэ дахинаа ами оруулха гэжэ империализм али болохоор оролдоно. Бонной дай жүрөөдэгшэд энэ эзэрхэг түримхэй эмхиин хоёрдохи хүтэлбэрилэгшын үүргэ дүүргэдэг болохо гэжэ бүри элеэр, үсэд нэтэрүүгээр оролдоно, дай жүрөөдэһэн, хархис хараа бодол баримталан бэелүүлнэ. Эдэнэр Германиин Федеративна Республикын тогтоһон түрүүшын үдэрһөө хойшо бүридэһэн хараа шугамаа, дэлхэйн хоёрдохи дайнһаа, дайнай һүүлэйхи хүгжэлтэһөө уламжалан Европодо болоогшо хубилалтануудтушаа эбсэшэгүй харшаар хандаха үзэл бодолтойгоор оронойнгоо хүн зониие хүмүүжүүлхэ гэһэн хараа шугамаа үсэдөөр баримталжа байна. ФРГ-гэй засаг баригша бүлэгүүд Европын гүрэнүүдэй хоорондын амгалан харилсаа холбоо заһаруулгые,

уласхоорондын шухала асуудалнуудые шиидхэлгын хэрэг орёо бэрхэтэй болгохо, оршон байдал һүжэрөөхэ бодомжотойгоор үе үе балмад аашануудые гаргана, жэшээлбэл, Баруун Берлин тушаа хорото ябуулгануудые эмхидхэнэ. Баруун Германиин реваншистнууд эдэ мэтын ябуулгануудые хэжэ, социализмын хүсэ нүлөөе ба Европодохи амгалан байдал хамгаалха гэдэг шиидхэбэриемнай туршаад үзэхэ хүсэлтэй байгаа.

Боннойхидой энэ һанаашалгаһаа хахасахаар сагынь тулаа, хорото балмад политика түбхын түрүүн Баруун Германида өөртэнь тон муу хойшолонгуудтай байжа болохо гэжэ үнинэй ойлгохоор болонхой. Германска фашизмые илахын тула хохидолдо ороһоноо совет арад мартаагүй, энэ түбидэ амгалан тайбан байдал хангаха гэжэ, дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр тогтоогдоһон хилэнүүдые хубилгаха гэһэн ямаршье һэдэлгэ гаргуулхагүй, НАТО-гой эзэрхэг түримхэй ябуулганuудта, Европын зүрхэндэнь ядерна дайнай гуламта бии болгохо ябадалда һаад хэхэ гэжэ эрид шиидэнхэй.

Тиимэ болохолоороо, уласхоорондын шиидхэгдээгүй түбэгтэй асуудалнууд мүнөөшье бии байһаар. Уласхоорондын хүгжэлтын талаар үшөөл олохон түбэгтэй асуудалнууд бии байна. Гэхэ зуура, энэнэй шалтагааниинь совет гадаадын политикаһаа бэшэ юм. Эзэрхэг түримхэй политикые, сэрэгэй бүлэглэлнүүдые, яралтайгаар зэбсэглэлгын политикые гүрэнэй сэсэн мэргэн бодол гэжэ тоолодог баруун тээхи ажал ябуулагшад иимэ байдалай түлөө харюусалгые дааха. Һаяын үдэрнүүдтэ тунхаглагдаһан Советскэ правительствын мэдүүлгэ дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «Советскэ Союз амгалан харилсаа холбоотой байхые хүсэдэг ехэшье, багашье — бүхы оронуудтай тиимэ харилсаа хүгжөөхөөр бэлэн байна. Амгалан байдал бэхижүүлмээр үүсхэл бүхэн арадуудай эрхэ ба хүсэл эрмэлзэлые үндэһэ болгоно, Советскэ правительствын зүгһөө хододоо дэмжэгдэдэг, саашадаашье дэмжэгдэхэ байха. Зүгөөр, социализмын туйлалтанuудта халдан доботологшо эзэрхэг түримхэйшүүлэй хорото аашануудтань манай орон урда мэтээр эрид шанга харюу үгэхэ, өөрынгөө, мүн ханинарайнгаа аюулгүй байдалай ашаг туһые аршалан хамгаалха байха».

Амгалан тайбан, зохёон байгуулхы ажал эрхилдэг совет арадта найдамтай, түгэлдэр хүсэтэй хамгаалагша бии— тэдэнь манай алдарта зэбсэгтэ Хүсэнүүд болоно. Совет хүнүүдэй эдээндээ бүрин найдахадань болохо. Эдэнэр Агуухэ Октябриин туйлалтануудые үнэн сэхээр сахин хамгаална.

Манай парти коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудтай аха дүү ёһоор һаналаа нэгэдэлгые бэхижүүлхын тула, марксистско-ленинскэ һургаалай үндэһөөр коммунис хүдэлөөе улам нягтаар эмхидхэн жагсаахын түлөө тэдэ партинуудтай хамта тэмсэхын, дэлхэйн коммунистнуудай агуухэ армиин нэгэдэл бэхижүүлхын тула шухала бүхы юумэ хэнэ.

Һүүлэй үсын үйлэ хэрэгүүд иимэ ушарые үшөө дахин баталан харуулаа гэбэл, империализм хадаа антиимпериалис фронтын хүсэнүүдые бутаргаха, түбхын түрүүндэ коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай нэгэдэлые һуларуулха һанаашалганuудтай байна. Пекинэй хүтэлбэрилэгшэд уласхоорондын коммунис хүдэлөөн дотор һанал бодолой алгасал гаргаха хэрэгтэ гутамшаг муухай үүргэ дүүргэнэ. Пролетариадай ангиин хараа бодолые Совет орондо харша хорото муухай үзэл бодолоор һэлгэһэн Маогой бүлэгэйхия партинуудай хоорондын харилсаандахи марксизм-ленинизмын ба пролетарска интернационализмын гол ёһонуудые эбдэн хазагайруулаад, өөдэрхэн дээрэлхэдэг хорото балмад хараа шугамаа уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ сэхэ баримтална.

Уласхоорондын оршон байдалай түбэгтэй болоһон үедэ коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинууд империализмда эсэргүү тэмсэлэй бүхы асуудалнуудые хамтааран зүбшэн хэлсэхэ, тус тэмсэлэй талаар ниитын хараа шугам тодорхойлхо, илангаяа шухала байна. Энэ зорилгые коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай зүблөөн дүүргэхэ зэргэтэй. Энэ асуудалаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Коммунистнуудай уласхоорондын хуралдаанда һайтар бэлдэбэл, империализмтай тэмсэгшэ бүхы хүсэнүүдые эмхидхэн жагсааха шухала зорилго амжалтатайгаар шиидхэхэ ябадал хангалгада туһалха байха.

Нүхэдүүд!

Манай ниитын тэмсэлдэхи суртал бодолой тодорхой хараа шэглэлэй ехэ удха шанартай байһые энэ жэлэй дүй дүршэл дахинаа гэршэлэн баталаа. Дэлхэйн оршом соо зүришэлдөөтэ ниитын ёһо гуримуудай тулалдажа байгаа үе сагта суртал бодол тон хурса зэбсэг болоно: Империализм хадаа сэрэгэй хорото ябуулгануудые, балмад аашануудые гаргаха, экономическа талаар нүлөөлэн хашаха политика бэелүүлжэ үргэлжэлхэтэеэ хамта, үзэл сурталай талаар һүйдхэл хэхэ, дэлхэйн коммунизмда эсэргүү «сэдьхэл бодолой дай» үүдхэхэ гэжэ оролдоно.

Буржуазна номнолшод өөһэдыгөө хамгаалха зорилго бэелүүлхэдээ, капитализмые магтаха, тэрэниие социализмын маяг шэнжэтэй болгохо гэжэ һэдэнэ. Империализмын суртал-шад һөөргэдэн доботолхо зорилгоор социализмын эрэзи гэдэгые хэрэглэхэ, тэрэнэй социальна уг удха ба бүридэлые удаа дараалан хубилгаха һэдэлгэ гаргана. Империализмын энэ стратеги ба тактикатай тэмсэхэ гээшэ гансал социалис оронуудай, тэдэнэй партинуудай хэрэг бэшэ, харин дэлхэйн бүхы коммунис хүдэлөөнэй хамтын зорилго болоно. Социализмын туйлаһан юумэнүүдые хамгаалха тухай эндэ хэлэлгээр дүүрэхэгүй байна. Хүдэлөөнэй шэглэлые, социалис революци хэхэ ёһотой пролетариадай тэдэ отрядуудай шэглэлые хубилгаха гэдэг дэлхэйн империализмын һэдэлгэнүүдтэй ушарнабди.

Үзэл сурталай талаар һүйдхэлгын, арадуудые хууран мэхэлэлгын шэнэ аргануудай ба формонуудай дунда «зөөлөөр шурган нэбтэрэлгын» онол методууд түрүүшын һуурида табигдана. Тэдэнэй дундаһаа «конвергенци» гэдэг онол ушарта теори баһал үүргэ дүүргэжэ ёһотой юм ха. Тэрэнэй гол удхань юу гэхэдэ, түүхын хүгжэхэ үедэ социализмые ба капитализмые хоорондонь илгааһагүй удаа дараалан уусхаар байгаа, ямар нэгэн «дундуур» байгуулалта бии болохо хэбэртэйгээр арадууды баадхан этигүүлхэ ябадал болоно.

Иимэ теори номногоодой үнэнтэ зорилгын ямар байһаниинь элитэ. Социализм капитализм хоёрой харилсан «ойротожо байна», ямар нэгэн «нэгэдэмэл индустриальна общество» дотор тэдэнэй нэгэдэхэ тухай хооһон суртал номнон, буржуазна хадаа өөрынгөө ангиин хараа бодолые, засагаа мүнхэрүүлхэ гэһэн хараа бодолые тон мэл ушарһаа буржуазна пропаганда «һайжаруулагдамал», «либеральна», «демократическа» ба «национальна» социализм гэдэгэй элдэб эсын «түхэл маягуудые» тон абьяастайгаар хамгаалдаг, ехээр магтадаг байна.

Империализм союзнигуудые шармайн бэдэрнэ. Ревизионисшье, националисшье, хорото балмадшье этэгээдүүдые сүлөөрэлгын ба революционно хүдэлөөнэй зэргэһээ олжо хэрэглэхэ гэжэ оролдон, тиимэшүүлые хаа хаанагүй бэдэрнэ. Энэ ушарта марксизм-ленинизмһээ хадуурһан баруунай ба «зүүнэй» хэлбэрилнүүдэй аюул улам ехэ болоно, тэдэ этэгээдүүд үнэндөө империалис политикын зэбсэгынь болоно.

Баруунай ревизионистнууд социалис общество доторхи хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэрилхы үүргыень политическэ хүсэнүүдэй «сүлөөтэ ябуулгатай» буржуазна демократяар һэлгэхые, түсэбтэ ажахы эрхилхэ социалис гол ёһонуудые — «экономическа ашаг туһын сүлөөтэ ушаралаар»; ниитын зөөриие — «предприятинуудай үмсэ» гэдэгээр һэлгэхые дурадхана. Теоретическэ һүүлэй «шэнэ зүйл» хэбэртэйгээр эдэ этэгээдүүдэй ямар хоротой юумэ абхуулха һанаатай байһыень ойлгохын тулада онсо һонор ухаан хэрэггүй. «Дэлгүүрэй», «сүлөөтэ» социализм гэдэгэй «шэб шэнэ» түхэл маягай, ангиһаа гадуур «сэбэр демократиин» түхэл маягай хуушанай буржуазна ба жэжэ буржуазна номнолшодһоо юрэл халан абтаһаниинь тон эли, энэнь имагтал гэдэргээ, капитализм тээшэ дабхиха зам нээнэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ элбэг олоор бии болоһон бүхы хуурмаг социалис «түхэл маягууд» юрэнхы нэгэл шэнжэтэй байна. Эдэнь социалис байгуулалтын гол ёһонуудта эсэргүү шэглүүлэгдэнхэй. Энээниие, «социализм» гэдэгые империалистнуудай альгаа ташан дурдадаг байһаниинь, иимэ «социализмые» дэмжэхэбди гэжэ найдуулхааршье бэлэн байһаниинь гайхалгүй. Социализмые «либеральна болгохо», «демократическа болгохо» гэжэ империалистнуудай, үнэнтэ демократическа хүдэлөөнүүдые һомоор, бомбонуудаар, напалмаар зогсоохо гэдэг тэдэл хүсэнүүдэй али болохоор оролдодог байһаниинь мэдээжэ, энэнь капиталистнуудай ээлжээтэ хуурмаг аашын тон гутамшаг муухай байһые гэршэлнэ, ангиин дайсанай шэнэ аашанууд тушаа һэримжэтэй байхыень, хатуу шанга харюу үгэхыень бүхы үнэн сэхэ хүнүүдые уряална.

«Национальна социализмын» элдэб эсын теоринуудаар империализмые ехээр һонирходог болоһониинь тушаан болоһон ябадал бэшэ байха. Социалис байгуулалтын хэрэгтэ элдэб оронуудай национальна онсо өөрэ талые хараада абаха шухала байһые марксистнууд-ленинецүүд хэзээшье буруушаагаагүй юм. Гэхэ зуура, дэлхэйн коммунис хүдэлөөн социлизм байгуулгын гол хуули ёһонуудай бүхы оронуудта нэлэнхы дээрэнь шиидхэхы удха шанартай байһые дэлхэйн коммунис хүдэлөөн нэгэнтэ бэшэ тусхайлан тэмдэглэһэн байха. Национальна онсо илгаануудые баримталан пролетариадай революциин ерөнхы гурим ёһонуудые, социализмын ниитэ гол ёһонуудые буруушааһан бал, марксизм-ленинизмһээ, интернационализмһаа хадууржа, оппортунистнаһан хараа бодол хүдэр орохо ябадалда зайлашагүй хүргэхэ байһые ажабайдал харуулаа.

Социализмые гүжэрдэн мушалдаг империалис номнолые элишэхэ, буржуазын үзэл суртал һүйдхэлдэ эсэргүүсэн, зүһэн бүшын оппортунизмда эсэргүүсэн, сэхэ шууд, эбсэшэгүйгөөр тэмсэжэ гээшэ бүхы марксист-ленинистнүүдэй, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй бүхы отрядуудай нангин уялга болоно.

Манай парти энэ хамтын тэмсэл дотор өөрынгөө уялга дүүргэдэг байгаа, дүүргэхэшье байха, ангиин байлдаанuудай энэ фронт д…
доботолдог байгаа, д…
доболохошье байха.

Нүхэдүүд! Дэлхэй…
шын социалис револ…
Россин хүдэлмэришэд…
шадай 1917 ондо туйл…
табин жэлэй турша соо…
дэһөөрнь шэнэдхэн хуби…
ехэ үйлэ хэрэгүүдые түс…
скэ түүгые гартаа абаһа…
хэрэг үргэлжэлүүлэгшэ…
залгамжалагшадта түүх…
рюусалга даалгаа.

Энэ харюусалгань ар…
нөө үе сагай тохёолдуу…
аюулта ябуулгануудаар…
жонуудаар тодорхойлогд…
ализм гээшэ хүсэтэй дай…
тиигээд дэлхэйн терм…
най аюулта гэмтэл һа…
оруулалсан, ехэ гай г…
арадуудта тохёолдуулха…
циализмын хүгжэлтэ д…
лөө тэмсэлшэдэй алдуу…
нииие, тэдэнэй зэргэд…
бүхэниие хорото зорилг…
хэ гэжэ дайсад һэдэнэ. З…
нистнуудай агууехэ түү…
салгань ганса энээнһэ…
тэй бэшэ юм. Мүнөө арад…
нээгдээд байһан эдэ шэнэ…
жонуудые хэр шадамар…
тайгөөр хэрэглэһээрнь…
солдадууд болохо манай…
уг залгамжалагшадынь…
ха.

Социальна, национальн…
да эсэргүү тэмсэлдэ ним…
хэзээшье элсүүлэгдэн жа…

Арадуудай амгалан, с…
далай, социальна үнэн…
уг зорилгонуудынь соци…
нүүд, дэлхэйн хүдэлмэр…
коммунис хүдэлөөн, мүнө…
сад хүсэн түгэлдэр демо…
хүдэлөөнүүд шэнги нимэ…
гэлдэр хамгаалагшадтай…
байгаагүй юм.

Байгаалитай тэмсэлэй…
нүүд хэзээшье нимэ ехэ х…
гаагүй. Тэрэшэлэн үлэн х…
тэй ядуу байдалые, элдэ…
дые, хэтын хэтэдэ хүн т…
зобооһон бусад гасалангу…
зайсуулха нимэ тодорхой,…
га боломжокуудые эрдэм,…
үйлэдбэрилгын хүсэнууд…
зээшье нээгээгүй юм.

Түүхын үмэнэхи, мүнө…
ерээдүйн үетэнэй үмэн…
салга—энэ хадаа полити…
тиин өөртөө даажа аба…
ехэ харюусалга болоно.

51 жэлэй урда тээ лени…
ти Россин арадуудай хуби…
түлөө харюусалгые өөртөө…
гоор даажа абаа бэлэй. Бол…
дэй засаг гартаа абаһан 19…
октябрьдашье, граждан ба…
ноо хамгаалгын Агууехэ…
һүрөөтэ шанга жэлнүүдтэ…
мнай бэрхэшээлнүүдһээ а…
Совет хүнүүд энэ партин…
ри доро ябажа, өөһэдынг…
нангин зорилгонуудые…
оролдосотой нэтэрүүгээр…
шэнэ байдал зохёон байгу…
мунистнууд, манай бүхы…
Ленинэй хэрэгые, Агууех…
риин туг илалтада хүргэхэ…
лэ хүсэ…

Коммунизм байгуулагшы…
амгалан тайбан байдал…
жалхадай зол жаргал…
хэ тэмсэлдэ — агууехэ…
мандаха болтогой!

, Эзэрхэг булимтарагшы…
бэ дайнай империалис…
када эсэргүүсэн тэмсэлдэ…
тин империалис хүснүүд…
болон эмхидэл улам бэхиж…

Илагдашагүй ленинскэ…
ра үргэн дабшалга Советскэ…
Коммунис партиин мандаха б…

(Нүхэр К. Т. Мазуров…
хэл ехэ анхаралтайгаар…
даһан, олон дахин алы…
гаар угтагдаһан байна.)

Улаан-Үдэдэ болоһон ажалшадай демонстрациин нэгэ колонно.

ЛЕНИНЭЙ ТУГ ДОРО, ОКТЯБРИИН ЗАМААР

Улаан талмай дээрэ болоһон сэрэгэй парад ба ажалшадай демонстраци

[Ул]аан талмай. Совет гү[ре]һон үдэрые — Агуухэ [с]оциалис революциин 51 [...] тэмдэглэхын тулада эндэ [...]сквагайхидые, ниислэлэй [...]айндэрэйхеэр гоёон шэ[...] талмай угтаба.

[...] Октябрьда зорюулагда[...]ын һайндэртэ тэбхэр та[...]рда тээ эндэ Улаан тал[...] [В]ладимир Ильич Ленин [...] һэн. Мүнөөдэр табин [...]рөөд байхада Совет орэ[...]ислэлэ агуухэ Ленин [...]дэ байлсажа байһандал [...] зүрхэндэ һанагдана. [...]ортредүүд гээ байшангүү[...] шэмэглэнэ, тугууд [...]арантнууд дээрэ үгэ[...]бэшэгдэнхэй, москвагайхи[...] рапортнуудай мүрнүү[...] сурталай бэелэл боло[...]

[...]дэлхэйн коммунистнуудай [ня]гта жагсаал бэхижэжэ [...]һэн үгэнүүд түүхын му[...] талын угаа томо панно [...]гдэһэн байна. Хүдэлмэри[...] түгэлдэр отрядуудай [...]һан тугууд дээрэ эдэ үгэ[...]лэ бэшэгдэнхэй. Дэлхэй [...]ны түрүү үзэл бодолто хү[...]энэ лозунг эгээн лэ гол [...]раань болонхой юм.

[...] айлшадай трибунануудые [...] промышленна предприя[...] барилгануудай түлөөлэг[...] [Мо]сква шадарай хүдөө [...] хүдэлмэрилэгшэд, нау[...][лит]ература ба искусствын [...]уулагшад, харин айл[...] Лётчик-космонавтнууд, [...] онгосые замбуулинай нии[...]лэдхэһэн эрдэмтэд, зам[...]дайдые шэнжэлэгшэд энэ [...] Лётчик-космонавт Г. Т. Бе[...]нидэлгэ хадаа совет нау[...]икын шэнэ туйлалта, Эхэ [А]гуухэ Октябрьда шэнэ бэ[...]

[Л]. И. **Брежнев, А. П. Кири[ленко], [А]. Н. Косыгин, К. Т. Мазу[ров], [А. Я.] Пельше, Н. В. Подгорный, [...]нский, М. А. Суслов, [...]елин, Ю. В. Андропов, [...]шин, П. Н. Демичев, Д. Ф. [...] И. В. Капитонов, К. Ф. Ка[...], Д. Кулаков, Б. Н. Поно[...] М. С. Соломецевой** түбэй [...]эрэ гарахадань, тэдэниие [...]оорэ суглараршад халуу[...]

[...] ерээд байһан МНРП-гэй [...]гэдэхи секретарь, МНР-эй [...]уудай Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Д. Немеш, КНЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүд В. Биляк, Б. Шимон гэгшэд түбэй трибуна дээрэ мүн лэ гарана.

Албанай хэрэгээр Москва ерэһэн Афганистанай премьер-министр Нур Ахмед Эттемади трибуна дээрэ байлсаа.

Мавзолейн баруун талын хүбидэ Советскэ Союзай маршалнууд, түрэл түрэлэй сэрэгүүдэй маршалнууд, Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой генералнууд ба адмиралнууд зогсожо байгаа. Кубын Революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо майор Педро Мирет Прието эндэ мүн лэ байлсаа.

10 часта нээмэл машинада һууһан СССР-эй Оборонын министр Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко Кремлиин Спасска үүдээр гаража ерэнэ. Парадые командалагша, Ленинэй орденто московско сэрэгэй округой сэрэгүүдые командалагша генерал-полковник Е. Ф. Ивановскиин рапортые тэрэ шагнаа.

Сэрэгүүдэй урдуур заншалта ёһоор ябаһанайнгаа һүүлээр Оборонын министр мавзолейн трибуна дээрэ гараад, үгэ хэлээ.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын зүгһөө, тэдэнэй даалгабаряар Оборонын министр бүгэдэ арадай һайндэрөөр дашарамдуулан сэрэгшэдые, Советскэ Союзай ажалшадые, харин айлшадые халуунаар амаршалан мэндэшэлээ.

Коммунис партиие тойрон нягтаар жагсаһан манай арад политическэ ба ажалай ехэ эдэбхи хэшээл гаргана гээд А. А. Гречко хэлээ. Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе эрхимээр угтахын түлөө мүрысөөн үдэр ерэхэ тудам улам үргэнөөр дэлгэрнэ. Совет хүнүүдэй шэн зоригто ажалай ашаар партиин XXIII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байнхай.

Коммунис байгуулалтада туйлагдаһан ехэ амжалтанууд, Советскэ Союзай ба бусад аха дүү оронуудай амгалан ёһоной, социалис интернационализмын үзэлөөр нэбтэрэнги гадаадын политическэ хараа шэглэл манай дайсадай һанаанда тааралданагүй гээд оборонын министр онсолон тэмдэглээ. Дэлхэйн империализм шэнэ байдал зохёолгодонь социализмын оронуудай ажалшадта яажашье һаань һаад ушаруулхые эрмэлзэнэ, арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дараха һэдэлгэ хэнэ. Империалистнууд элдэб эсын харата аашануудые гаргана, оршон байдалые шахардуу шанга болгоно, дэлхэйн шэнэ дайнай һүжэрхэ аюул тохёолдуулна. Тэдэнэр социализмын оронуудта, дэлхэйн коммунис хүдэлөөндэ эсэргүү һүйдхэлтэ ябуулгануудые хэнэ.

Эб найрамдалай ба социализмын дайсадай һанаашалгануудай хойноһоо совет арад һэримжэтэйгээр ажаглан хаража байна гэжэ тэмдэглэхэдээ, А. А. Гречко иигэжэ хэлээ: совет зэбсэгтэ хүсэнүүд бусадай газарта добтолхын ба тэрэниие булимтаhхын тулада бэшэ, харин эб найрамдалай, социализмын, арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай хэрэгые хамгаалхын тулада урданшье алба хэдэг байгаа, мүнөөшье хэнэ.

Коммунис парти, Советскэ правительство хадаа уласхоорондын орёо бэрхэтэй оршон байдалые хараадаа абан, оронойнгоо өөрыгөө хамгаалха шадабариие саашадань бэхижүүлхын, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дайшалхы эршэ шадалые дээшэлүүлхын тулада шухала хэмжээнүүдые абана.

Марксизм-ленинизмын үзэл сурталаар хүмүүжүүлэгдэһэн арми бэ флодой сэрэгшэд өөрынгөө патриотическа ба интернациональна уялгые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ. Тэдэнэр өөһэдынгөө сэрэгэй шадабариие саашадань нарижуулан һайжаруулха, зэһэнги бэлэн байлгаая али болохоор дээшэлүүлхэ, Октябриин туйлалтануудые, коммунизмын агуухэ хэрэгые найдамтайгаар сахин хамгаалха гээд СССР-эй Оборонын министр үгынгөө түгэсхэлдэ мэдүүлээ.

Артиллерийскэ буудалгын салют нэрьенэ. Советскэ Союзай гүрэнэй гимнын аялган зэдэлнэ. «Ура!» хашхаралдаан гурба дахин хүсэтэйгөөр сууряатан дуулдана.

Сэрэгэй парад эхилээ. М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ Ленинэй орденто, Улаан тугта, Суворовой орденто сэрэгэй академиин батальонууд баярай маршые нээнэ. Фрунзынхидай һүүлээр Ленинэй нэрэмжэтэ, Ленинэй орденто, Улаан тугта сэрэгэй-политическэ академиин, Советскэ Союзай маршал Р. Я. Малиновскиин нэрэмжэтэ, Ленинэй орденто, Улаан тугта бронетанкова сэрэгүүдэй сэрэгэй академиин, Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ Улаан тугта, Кутузовай орденто агаарай-сэрэгэй академиин болон бусад сэрэгэй дээдэ һургуулинуудай һурагшад ябажа гараа.

Улаан үнгэтэ оройбшо малгайтанууд, сэрэгэй һонирхолто мэргэжэлтэд, агаарай десантнигууд, тэдэнэй удаа Москвагай хилын харуулай сэрэгэй командна Улаан тугта дээдэ училищиин курсантнууд ябажа гараһан байна.

Улаан тугта Хойто флодой далайн-сэрэгэй пехотын полкнууд, Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ, Ленинэй орденто, Улаан тугта мотострелково дивизиин сэрэгшэд, Суворовско ба Нахимовска сэрэгэй училищинуудта хүмүүжүүлэгдэгшэд баярай жагсаалаар ябажа гараа.

РСФСР-эй Верховно Соведэй нэрэмжэтэ, Ленинэй орденто, Улаан тугта московско ябаган сэрэгүүдэй командна дээдэ училищиин курсантнууд нягта жагсаалтайгаар ябажа гараһан байна. Талмай дээгүүр дайшалхы техникэ гаража ерэнэ. М. И. Калининай нэрэмжэтэ, Таманска Улаан тугта, Суворовой орденто гвардейскэ дивизиин хуягта колоннонууд түрүүлжэ гараа. Таманецууд парадта 50 дахинаа хабаадаба гээшэ.

Авиадесантнигууд дахяад жагсаалда гараа. Зүгөөр мүнөө машинануудта һуунхай.

Мотоорнуудай абяан хүнхинэнэ. Кантемировскэ, Ленинэй орденто, Улаан тугта гвардейскэ танкова дивизиин танкнууд талмай дээгүүр гүйлдэн гарана. Дүшэн табан оной майн мартагдашагүй үдэрнүүдтэ гитлеровецүүдтэ эсэргүүсэн бодоһон прагынхидай уряае дуулахадаа, кантемировецүүд Рудна хада дээгүүр түргэнөөр гаража ошоһон байгаа. Тэдэнэр бусад совет танкистнуудтай хамта Пратые абараа. Тэрэ үеынхи шэнгеэр энэ жэлэй августда совет сэрэгшэд өөрынгөө интернациональна уялгые дүүргэһэн байна. Аха дүү чехословак арадта туһаламжа үзүүлхэдээ, тэдэнэр революцида харша этэгээдүүдэй харата муухай түсэбүүдые таһалдуулһан байна бшуу.

Хүсэтэ артиллери харагдана. Артиллеристнүүдэй колонный түгэсхэлдэ түхеэрэлгэнүүд гараа.

Сэрэгэй парадай хойноһоо трибуна дээрэ байгшад һуларшагүй анхаралтайгаар ажаглан хараа. Сэрэгэй хэрэгые шудалагшадай залан жолоододог элдэб янзын дайшалхы техникэ ехээр һонирхогдоһон байна.

Суглараршадай бултанайнь ехээр һонирхон хүлеэжэ байһан үе боложо, ракетнэ частьнууд Улаан талмай дээрэ гарана. Тягачууд зенитнэ ракетэнүүдые жудхэнэ. Агаарһаа хамгаалха сэрэгүүд дайсанай добтолгые сухарюулан сохихоор хэзээдэшье бэлэн байха харюусалгатай зорилго дүүргэдэг. **Совет оронной огторгойе сахин хамгаалагшад өөрынгөө нангин уялгые хүсэдөөр мэдэрэн, һүни үдэргүй дайшалхы вахтада жагсажа байдаг.**

Агаарһаа хамгаалха частьнуудай һүүлээр, хуурай газарай сэрэгүүдэй тактическа ракетэнүүд харагдана. Эдэ ракетэнүүд дайсанай сэрэгүүдтэ, дайшалхы техникэдэ хүсэтэ сохилто үгэжэ шадаха байна бшуу.

Тактическа ракетэнүүдэй һүүлээр бүри ехэ һуртэй ракетнэ зэбсэгүүд харуулагдаа. Колоннонуудайнь нэгые полковник Н. Н. Михайлов толгойлжо ябаа. Тэрэнэй командалдаг часть ракетэнүүдые табихадаа эрхим сэгнэлтэ абадаг.

Далайн-сэрэгэй флодой баллистическэ ракетэнүүдэй колонно ябажа гарана.

Хэршье холо хүрэтэр тамаран ошодог, уһан доогуур ябадаг атомна онгосонууд, ракетнэ крейсернүүд, ракетнэ ба торпеднэ катернуудһаа, далайн ракетнэ авиациһаа мүнөө манай далайн-сэрэгэй флот бүридэдэг юм.

СССР-эй, Польшын ба ГДР-эй сэрэгэй морягуудай хабаадалгатайгаар «Север» гэжэ командно-штабной һуралсал энэ жэлэй зун үнгэргэгдөөһэн. Аха дүү оронуудай флодуудай эрхим һургаалтай, эмхитэй, холбоо һайнтайгаар ябуулга хэдэг, ехэ хүсэтэй, далай болон океануудһаа социалис оронуудые хамгаалхаар хүсэд дайшалхы зэһэнги бэлэн байһые энэ һуралсал харуулһан байгаа.

Эсэстэнь стратегическэ зорилго дүүргэдэг ракетнэ сэрэгүүд, совет зэбсэгтэ хүсэнүүдэй гол сохилтын хүсэн болодог сэрэгүүд талмай дээрэ гарана. Колоннонуудайнь составта элдэб түхэл янзын, элдэб зорилго дүүргэхэ ракетэнүүд бии.

Парадай түгэсхэлдэ хэршье холо хүрэтэр һурэн ошожо шадаха эгээн лэ түгэлдэр хүсэтэ стратегическэ ракетэнүүд гарана. Тэдэнэр алишье талаһаань эзэрхэг түримхэйшүүлэй толгой дээрэ угаа ехэ хүсэтэй ядерна һомонуудые буулгажа шадаха байна бшуу.

Стратегическэ зорилго дүүргэхэ ракетнэ сэрэгүүд манай Эхэ ороной, бүхы социалис оронуудай аша туһые империализмын али бүхы халдалгануудһаа ямаршье үедэ хамгаалхаар зэһэнги бэлэн ходоодоо байдаг.

Совет ороной ракетэ бүтээлгын ехээр хүгжэнги байһые парад үшөө дахин харуулба. Хэдэн арбаад мегатонно хүсэтэй ядерна һомонуудтай элдэб ракетэнүүд манай армида бии. Энэ хадаа хэрбээ дай һужэроогоод байгаа һаань, ямаршье эзэрхэг түримхэйшүүлые усадхаха талаар дайшалхы зорилгонуудай найдамтайгаар шиидхэгдэлгые хангаха байна.

Сэрэгэй парад дүүрэбэ.

* * *

Физкультурнигууд — хэдэн олон мянган эдир залуу хүбүүд, басагад талмайе эзэлнэ. Угаа ехэ факел өөдөө дэгдэн гарана. Тэрээнэй доодо таладань 51-дэхи Октябрь» гэһэн үгэнүүд харагдана. Агуухэ Октябриин факел һаруул һайхан ерээдүй тээшэ замые дэлхэйн арадуудта зургаадахи арбан жэл руунь гэрэлтүүлжэ эхилбэ. «Ленинийе сээжэ зүрхэндөө хадуун ябажа ажалланабди, ажаһуунабди», «Арадуудай хани барисаан агуухэ хүсэн мүн» гэһэн үгэнүүдтэй транспарантнуудтай машинанууд трибунануудай урдуур удаа дараалуулан ябажа гарана.

...Студентнүүдэй барилгын отрядуудай түлөөлэгшэд, профессионально-техническэ училищинуудай һурагшад — жараад онуудай комсомолшууд жагсаалаар гарана. Тэдэнэр ВЛКСМ-эй табин жэлэй ойе бүхы оронтоёо хамта һаяхан баяр баясхалантайгаар тэмдэглээ. Комсомолой туг дээрэ мүнөө зургаан орден тодордог.

Маркс, Энгельс, Ленинэй портредүүдтэй туг һэбшээ һалхинда намилзана. Мүнөө үе сагта хэдэн зуу миллион ажалша хүнүүд марксизм-ленинизмын туг доро алхалан дабшадаг. КПСС-эй Центральна Комитедэй уряалнуудтай улаан бүдүүдые демонстрантнууд дээрэ үргэн ябаа. Эрэлхэг зоригто вьетнам арадта, империализмда эсэргүү тэмсэл хэжэ байһан залуу национальна гүрэнүүдэй арадуудта амаршалга хүргэһэн үгэнүүд эдэ уряанууд соо бии. Социалис гүрэнүүдэй хани барисаа ба нэгэдэлые бэхижүүлхые, марксизм-ленинизмдэ, пролетарска интернационализмда үндэһэлэн бүхы дэлхэйн коммунистнуудай нэгэдэлые болон нягта жагсаалые бэхижүүлхые Центральна Комитет уряална. «СССР эб найрамдалай, социализмын, демократиин түшэг тулгуури мүн» гэһэн үгэнүүд талмай дээрэ харагдана.

Ниислэлэй ажалшадай түрүүшын колоннонууд ороной гол талмай дээрэ орожо ерэнэ. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе эрхимээр угтахын түлөө мүрысөөндэ туйлагдаһан ажалай илалтануудай рапортнууд, Коммунис партида, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедтэ дурлалгын ба үнэн сэхэ байлгын үгэнүүд колонно бүхэн дээгүүр харагдана.

Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ электромеханическа заводой хүдэлмэришэд ба алба хаагшад гарана. энэ заводто Ленин нэгэтэ бэшэ үгэ хэлэдэг байгаа. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар 50 жэлэйнгээ даалгабариие заводой коллектив 1970 оной апрельдэ дүүргэхээр хараалжа байнхай. Энэ үүсхэлыень бүхы индустриальна Москва һайшаан дэмжэһэн байна.

«Борецэй», «Москабелиин», «Вымпелэй», алдарта «Трехгоркын» — эрхим шанартай гэһэн гүрэнэй тэмдэгтэйгээр продукци гаргалаг предприятинуудай хүдэлмэришэд алхалалдан гарана.

Колоннонуудай нэгэндэ Лихачевэй нэрэмжэтэ автомобильна заводой түлөөлэгшэд оролсоһон байна. Ниислэлэй индустриие толгойлон ябагша энэ завод продукциингаа нилээд ехэ хубиие хүдөө ажахыда зорюулдаг юм. КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэриие автозаводойхид угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа. «Хүдөөгэй захилнуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ» гэһэн үгэнүүдтэй транспарант автозаводойхидой колонно дээгүүр харагдана. «Серп и молот» гэжэ заводой металлургнууд — алдарта ба омогорхолто мэргэжэлэй түлөөлэгшэд ябажа гарана. Жэлэй турша соо манай орондо 100 миллион үлүүтэй тонно булад хайлуулагдана.

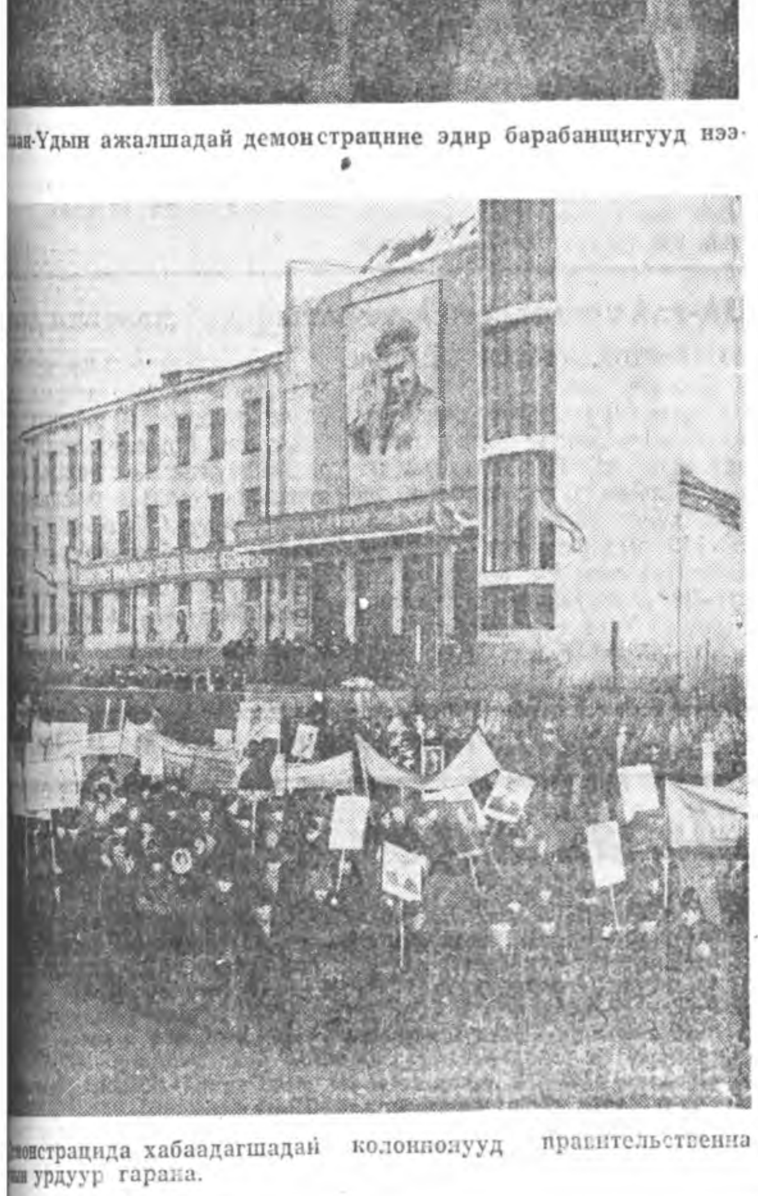
«Октябриин үзэл суртал мүнхэ», «Эрдэм наукые хүн түрэлтэндэ зорюулха», «Энергетикые хүн түрэлтэндэ зорюулха» гэһэн транспарантнуудые СССР-эй Наукануудай академиин колонно дээрэ үргэжэ ябаа. Научна организацинуудай хүдэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, наука ба техникын туйлалтануудые арадай ажахыда хэрэглэлгые түргэдхэхэ зорилгоор КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй һаяхан гаргаһан тогтоолые эрдэмтэд ехээр һайшаан угтаһан байна. Манай эрдэмтэдэй элитэ ехэ амжалтанууд тухай гоёор найруулагдаһан панно хөөрэжэ угтана.

Ниислэлэй ажалшадай түлөөлэгшэдэй һайндэрэй жагсаал гурба шахуу часай турша соо үргэлжэлөө. Манай агуухэ Эхэ ороной түлөө, тэрэнэй арадай алдарта хэрэгүүдэй түлөө омогорхолгын мэдэрэлтэйгээр тэдэнэр Улаан талмай дээгүүр ябажа гараһан байна. Ленинэй туг доро, Коммунис партиин хүтэлбэреэр Октябриин замаар урагшаа шууд сэхээр дабшахаар бэлэн байһанаа Москвагай ажалшад харуулаа.

(ТАСС).

[...]лаан-Үдын ажалшадай демонстрацие эдир барабаншигууд нээ[...]

[Де]монстрацида хабаадагшадай колоннонууд правительственна [трибунын] урдуур гарана.

ТАБИН НЭГЭДЭХИ ДАБААНАЙ ОРОЙДО...

(Улаан-Үдэ хотын Соведүүдэй талмай дээрэһээ репортаж)

БАЙГАЛ ШАДАРАЙ үбэлэй эхиин һара болохо ноябриин һалхин жабартайгаар бууже, аяар 1917 оной октябрьда мандаһан улаан тугуудаймнай торгоор наадажа эхилбэ. Буряадаймнай ниислэл хото Улаан-Үдэ һайндэрэйхеэр хубсаланхай: тугууд, уряа лозунг, плакадуудаар шэмэглэгдэһэн үйлсэ, гудамжануудта хүн зон хэзээ хэзээнэйхиһээ олон. Шэрүүн һалхинай үлеэжэ, хүйтэн жабарай ханхинажа байгаашье һаа, бултанай шарайда баярай, һайндэрэй тэмдэг бадаранхай. Агуухэ Октябриин 51 жэлэй ойе угтажа байнабди. Табин нэгэн үндэр дабаанай оройдо гаража, хүн түрэлтэнэй эгээл һайхан, эгээл зол жаргалтай байдал — коммунизм байгуулгын шэнэ шатада ерэжэ ябанабди. Энэ һайндэрнай гайхамшагта үе сагта угтагдаба. КПСС-эй ЦК-гай Пленум октябрь һарада үнгэржэ, хүдөө ажахымнай урда дайшалхы программа табижа үгэбэ, совет гүрэнэй гадаадын политикада шэнэ алхам хэбэ. Арад зоноо илалтаһаа илалтада хүтэлэн ябааша Коммунис партиин дүү болохо Ленинскэ комсомолой алдарта табин жэлэй ойе тэмдэглэбэбди. «Союз-3» онгосоор Советскэ Союзай Герой Георгий Тимофеевич Береговойн замбуулинаар ниидэжэ, даалгабариия амжалтатай дүүргээд бууxыень үзэбэбди. Гайхамшагта үе сагта энэ һайндэрые угтажа байнабди. Дэлхэйн ажалшан арадай агуухэ вождь В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэл бүхы орон соогуурнай эхилэнхэй. Түүхэтэ ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ манай республикын ажалшад оролсоод, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

...**ҮДЭРЭЙ** 11 час. СССР-эй, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд, республикын партийна советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, Социалис Ажалай Геройнууд трибуна дээрэ гараба. Оркестр, фанфаранууудай һуртэ хүгжэм зэдэлжэ, Улаан-Үдын ажалшадай баярай жагсаал эхилбэдаа.

...Манай ерээдүй, манай эдир үетэн — һургуулиин һурагшадай зэргэнүүд талмай дээрэ гаража ерэнэ. Пионернүүдэй улаан галстугууд, тэдэнэй үргэжэ ябаһан тугууд намарай һалхинда хиидэнэ. «Ленин шэнгеэр һурахабди, ажаһуухабди, ажаллахабди!» гэһэн үгэнүүд үхибүүдэй толгой дээгүүр яларан харагдана. Эрхим һуралсалаараа, хамаг юумэндэ эдэбхитэй шударгыгаараа магтаалда хүртэһэн һурагшад Коммунис партиин хэрэгтэ үнэн сэхэ байһан тухайгаа элидхэнэ.

Улаан-Үдын профессионально-техническэ училищинуудай һурагшад «ура!» хашхаралдаһаар трибунада дүтэлнэ. «Бидэнэр хүдэлмэришэн ангиин халаан гээшэбди!» гэһэн томонууд үзэгүүдтэй лозунгнуудые тэдэнэр үргэнхэй ябанад. Үнэхөөрөөшье эдэнэрнай хүдэлмэришэн ангиин ерээдүйн халаан гээшэ. Манай суута хүдэлмэришэд, Социалис Ажалай Геройнууд Анисим Оширов, Клавдия Филиппова, мүн бусадшье имэл хүхэ шинельнүүдые үмдэжэ ябаһан. Кадрнуудые бэлдэдэг гуламта гээд профессионально-техническэ училищинуудые буруу хэлсээгүй. Үнгэрһэн 1967 ондо эдэ училищинууд республикын предприяти болон барилганuудта зургаа мянгаһаа үлүү залуу хүдэлмэришэдые эльгээжэ шадаа.

ТАЛМАЙ ДЭЭГҮҮР хүгжэм дуун шангадана. Улаан-Үдын Железнодорожно районой ажалшад баярай энэ жагсаалые толгойлон гараба. Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэнэр илажа жагсаалые толгойлхо энэ эрхэ олоо. Эдэнэр үгтэһэн даабариия нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур гурба миллион түхэригэй продукци гүрэндэ үгэбэ. Энэ манай промышленна район хадаа жэл бүхэндэ социалис мүрысөөндэ илажа гарадаг юм.

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын хүдэлмэришэдэй зэргэнүүдэй гаража ерэхэдэ, хүгжэм дуун бүри шангадаһан шэнги болоно. Энэ манай завод тухай мэдэхэгүй хүниие Зүүн-Сибирь соо олохонь бэрхэтэй. Эндэ заһабарилагдаһан, бүтээгдэһэн тепловоз, электровозууд шэрэм харгыгаар шэнхинэлдэжэ, Эхэ оронноймнай ниислэл хото Москва хүрэтэр түрнэ. Заводой хүдэлмэришэд юһэ һарынгаа түсэб нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, СССР-эй Зам харилсаанай министерствын предприятинууд сооһоо түрүүлээ.

«Һайндэроор, хүндэтэ нүхэд!» «Агуу Октябрьда алдар соло!», «Ленин багша зүрхэн соомнай!» Иимэ уряа лозунгнууд намарай шара наранда яларан харагдана. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой болон горгүйсэдкомой, райком болон райгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугуудые эдир залуу хүбүүд, басагад дээрэ үргэн ябана. Эдэ тугууд заводто һаяхан барюулагдаа.

Зэргэнүүд үнгэржэл байна. Локомотив хабсаралтын цехэйхидые затуушуулай коллектив гэжэ нэрлэхэл ёһоороо нэрлэнэ. Владимир Сычевой хүтэлбэрилдэг комсомол залуушуулай бригадада манай ороной түрүүшын космонавт Юрий Алексеевич Гагаринай нэрэ олгогдонхой.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой ажалшадай зэргэнүүд үнгэржэл байна. Вагонно комбинадай хүдэлмэришэд «ура» хашхаралдана. Амгалан сагай үнгэ бүриин шаарнууд өөдөө хөөрэн дэгдэнэ. Байгал далайн долгиной хойно хойноһоо эбхэрэн ерэһэндэл хүн зоной үер талмайе дүүргэнэ. Баранай нюур шарай баярай тэмдэгээр бадаранхай. Улаан, ногоон, хүхэ, шара галнууд агаарта бутаран, һуртэ салюдай ошодоор бадарна. «Арилагты саашаа амгалан Вьетнамһаа!», «Бидэндэ эб найрамдал хэрэгтэй!» гэһэн үгэнүүд зэдэлэн сэлгеэн агаарые сууряатуулна. Булад шэрэм шудхагшад дорюунаар алхалалдана. Эдэнэр баяртай. Юуб гэхэдэ хододоо түрүү, ажалдаа амжалтатай ябахада, иимэл ха юм.

Манай суута завод «Теплоприбор». Энэ заводой бүтээһэн продукцинуудые харин олохон гүрэн абана. Иимэ мэдээсэл һая абтаа һэн: «Теплоприбор» заводой маркатай хорин шэнэ прибор Инди эльгээгдэбэ. Энэ юу гэршэлнэб гэхэдэ, жэл ерэхэ бүри заводойхидой хүндэтэй, уран шадабаритай боложо байһые харуулна ха юм.

...Намарай хүйтэн һалхин үлеэжэл байна. Саһаншье бударaад абана. Тиибэшье һаань Соведүүдэй талмай дээрэ хүлгөөтэй зандаа. Улаан-Үдымнай ажалшадай баярай жагсаал түлэг дундаа. Ерээдүйн түмэр замшад — Железнодорожно техникумэй студентнэр В. И. Ленинэй томо дүрые дээрэ үргэн ерэнэ. Эдэнэр агуу багшадаал адляар ажаһууха, ажаллаха, һурахын түлөө тэмсэнэ бшуу. Жараад оной комсомолшуудай, коммунизм байгуулагшадай һуртэ алхам доро талмай доһолходол гэнэ. Мэндэ амар, залуу үетэн! Мэндэ амар, алдарта комсомол! Табин жэлэй алдарта замые гаталбаш! Саашадаашье амжалтатай ябахаш дамжаггүй.

«Бурятэнергын», барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын, «Бурятцелинстрой» трестын хүдэлмэришэд талмай дээгүүр үнгэрнэ. Республикын аймаг, тосхон, һуурин бүхэниие зайн галаар хангажа байдаг энергетигүүдтэ алдар соло! Хаанашье, бар тайга соошье, хуудам сагаан таладашье барилга бодхоодог хүдэлмэришэдэй царайнуудта зориг эрмэлзэлэй тэмдэг үзэгдэнэ. «Барилгашан» гэһэн мэргэжэл яаһан хүндэтэйб! Эдэнэрэй гараар шэнэ гэрнүүд толгогдожо, хэды олон шэнэ бүлэнүүд эндэ түбхинэнэ гээшэб.

«Бурждезобетон» нэгэдэлэй хүдэлмэришэд алхамаа жэгдэлхэнэ. Буряадай барилгын индустриин эзэд байгша ондо ехэ амжалта туйлаһан хүнүүд тухай шүлэг, дуу зохёомоор. Эдэнэр табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ зориглонхой.

Хирписын заводой, Буряадай автоуправлениин түлөөлэгшэдэй зэргэнүүд улаан тугуудаа намилзуулна. Хүдөө ажахын дээдэ һургуулиин хүбүүд, басагад дүтэлэн ерэнэ. Ерээдүйн ветеринарнууд, зоотехнигүүд, экономистнууд, агрономууд, инженернүүд һуралсалдаа амжалта туйлажа, эрдэм наукые һайнаар шудалжа байһан тухайгаа парти, правительстводаа элидхэнэ.

СОВЕТСКЭ РАЙОН. Энэ районой ажалшадай жагсаалай манлайда «Электромашина» заводой коллектив гарана. Эхэ оронноймнай электротехническэ промышленностиин предприятинуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ энэ завод хоёрдохи һуури эзэлжэ, хоёрдохи мүнгэн шанда хүртөө. КПСС-эй Улаан-Үдын городской комитедэй, ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг энэ предприятиин хүдэлмэришэдэй эршэтэ ажалыень гэршэлнэ бшуу. Эндэ түрүүшүүл олон. Коммунис ажалай ударнигуудые тоолобол, аяар табан зуугаад хүн! Тэдэнэй дунда республикын эрхим уралан нарижуулагша слесарь Ф. Овчинников түрүү хүдэлмэришэн М. Салимов болон бусадай нэрые олохот.

Искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй хонгёо дуунууд талмай дээгүүр зэдэлнэ. СССР-эй арадай артистнууд Г. Цыденжапов, Л. Линховоин, Л. Сахьянова, Россин Федерациин арадай артистнар Н. Петрова, П. Абашеев болон бусадые манай харагшад һайн мэдэхэ ёһотой. Финляндиин, Болгариин, ГДР-эй, Японой, Канадын, Дунда Зүүн зүгэй оронуудай харагшад манай артистнуудта һайса альгаа ташаһан байха.

Хүдөө ажахын министерствын хүдэлмэрилэгшэд мантан томо алтан хоолос үргөөд гарана. «Зургаа миллион 400 мянган пүүд» гэһэн тоо плакат дээрэнь аржына. Энэмнай юуб гэхэдэ, манай республикын ажалшадай гүрэндэ тушааһан алтан тараан гээшэ. Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй таряашад энэ жэлдэ ехэ таряа гүрэндэ тушаажа, ехэхэн илалта туйлаа. Һаяхан үнгэрһэн КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээрэ хүдөө ажахые саашадань улам һайнаар хүгжөөхэ тухай зүбшэн хэлсэжэ, дайшалхы шэнэ программа табиба. Һайндэроор, таряашад, хонишод, малшад, механизаторнууд! Танай туйлаһан илалта угаа ехэ. Хэхэ ажалтнайшье үшөөл ехэ байна.

Бар тайга, намаг уһые гаталжа, дайдын баялиые бэдэрдэг геологууд хэлхеэ холбоошод, студентнэр талмай дээгүүр гарана. Тэдэнэрэй хонгёо дуун, хүхюу үгэнүүд зэдэлнэ.

Шэлэй завод. Энэ предприятиин түүхэ аяар 1924 онһоо эхитэй. Тиихэ сагта завод үшөөл тулюурхан байдалтай һэн. Мүнөө юун гээшэб? Заводой бүтээһэн шанар һайнтай шэл бүхы орон соогуурнай ябуулагдахаһаа гадна, харин оронуудта эльгээгдэнэ. Заводойхид түсэбһөө гадуур 428 мянган түхэригэй продукци гаргажа, ехэ илалта туйлаба.

АГУУ ОКТЯБРИИН нэрэ абажа ябаһан Октябрьска районой ажалшад талмай дээрэ гараба.

Республика дотороо эгээл түрүүлэн, «Коммунис ажалай предприяти» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн нарин сэмбын фабрикын басагадай гарахада, талмай дээрэ үнгэ бүриин сэсэгүүдэй бадаршаһан шэнги болоно. Энэ фабрикын бүтээһэн бүдые оронноймнай алишье зүгтэ мэдэхэ. Түрүү нэхэгшэд М. Афанасьева, А. Малкова, Н. Кузнецова, мүн бусадые жагсаалда харанабди. Амжалтатай ажаллагты, манай түрүү эхэнэрнүүд!

Зэргэнүүд үнгэржэл байна. Нооһо угаадаг фабрикын, мелькомбинадай, Серовой нэрэмжэтэ фабрикын, гэр барилгын комбинадай, республиканска больницын коллективүүд баярай үгэнүүдые хэлэһээр талмай дээгүүр үнгэрнэ. Уряа лозунгнууд, улаан тугуудай намилзаан намарай сэлмэг наранда һуртэйгөөр харагдана.

Мяханай комбинат. Манай энэ предприяти Эхэ орон соомнай суурхаһаар униинэй. Гүрэнэй Оборонын Комитедэй, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дурасхаалта тугууд зэргэнүүд дээгүүр улаабхина. Комбинадай хүдэлмэришэд ехэ амжалта туйлажа шадаа. Тэдэнэр юһэ һарынгаа түсэбые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, түрүү предприятинуудай тоодо оронхой.

Хүгжэм дуун шангадана. Зэргэнүүд үнгэржэл байна. Буряад оронноймнай бүхы ажалшад энэ талмайда бултадаа ерэшэһэн шэнги. Жабхалантa һайндэрэй жагсаалай дорюун марш солгёоноор наржа, хүн зоноймнай нэгэн һаналтай, шиидэнги, эбтэй эетэй байһые гэршэлнэ ха юм.

Һайндэрэй жагсаал дүүрэбэ. Иигэжэ ниислэл хото Улаан-Үдымнай ажалшад парти, правительстводаа үнэн сэхэ байһанаа, коммунизм байгуулгын агуухэ хэрэгтэ нангин хубитаяа оруулжа байдагаа, үшөө саашадаа бүри ехээр оруулха байһанаа эли тодоор гэршэлэн харуулба.

Г. ДАШАБЫЛОВ,
манай корр.

СОВЕТ МИЛИЦИИН hАЙНДЭР

НИИТЫН ГУРИМ САХИГШАДТА—АМАР МЭНД

ОРЁО НАРИН ОНЬhОН

Хүхэ үнгэтэй, «милици» гэhэн гаршагтай машинын үйлсөөр яаралтай түргөөр үнгэрхэдэнь, хаанашьеб нэгэ тээ аюулай тохёолдоhые хүн зон хүрэhөөр таажа мэдэдэг. Аюулай болоhон газарта фотоаппарат бариhан шалгагша хэзээдэшье бии болоодхидог. Тэрэнэй гол зорилгонь: гэмтэ ябадал хэгшэдые элирүүлэлгэ болоно. Буряадай АССР-эй МООП-ой дэргэдэхи шалгагшад үдэр, hүнигүй дежурлажа байдаг юм. Хэрэгтэй сагтаа тэдэнэр гансаханшье минута hаатангүй гарадаг.

Иимэ нэгэ ушар баримта тухай мүнөө дурдая. Түнхэнэй аймагта ажаhууhан М. гэгшэ тайга гараhан аад, hөөргөө бусаагүй байгаа. Хахад жэл үнгэршэhэн хойно ухэhэн бэень олдоо. Тэрэ газарыень hайса тойрожо шалгахада буудагдаагүй патрон олдоhон юм. Микроскоп доро нарин нягтаар хаража үзэхэдэнь, буугай сэмгэн соо байhанаа абтагдаhан гэжэ тодоруулхёо. Шалгагшад тус калибрай бууе бэдэржэ ороо hэн. Уданшьегүй М. гэгшые алаhан хүн олдожо, өөрынгөө гэмтэ ябадал тухай хөөрэжэ үгэхэ баатай болоо бэлэй.

Үдэшэ орой болошоhон хойно нэгэ гэр шатажа эхилбэ. Зон болоходоо саг соонь зон обёоржо, унтараажа үрдиhэн байгаа. Тарбагатайн милициин таhагай оперативна бүлэгэйхид галдуулжа эхилhэн гэрэй нэгэ булангдань керосин адхаатай байхыень обёороо hэн. Гэбэшье хэнэйшье гал аhааhыень мэдэхын аргагүй байгаа. Юуб гэхэдэ гэмтэ ябадал хэхэеэ hэдэгшын мүр хуу гэшхэгдэшэhэн байгаа бшуу. Керосин хэhэн амhартыень олохо асуудал милициин хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдаhан юм. Тэдэнэр хотон соогуур абажа хуу шалгалта хэбэ. Дал хэрёо соогуур ажаглаба. Оёортонь багахан үлэhэн керосинтай шэл hүүлэй hүүлдэ олдоо hэн. Шэлдэнь хүнэй хуруунуудай мүр сараа байжа, удангүй гэмтэ ябадал хэгшэ баригдаа. Карпов урдань түрмэдэ hууhан. Хүрэ хүрэhөөр арсажа ороо. Теэд шалгагшадай аргашагүй баримта болоhон юумые үнэн зүб соонь хэлэхыень баадхаа бшуу.

МООП-ой оперативно-техническэ таhагта дүй дүршэл ехэтэй болоhон, нэгэнтэ бэшэ орёо хүндэ үйлэ ушарнуудые элирүүлhэн шалгагшад олон. Нэрлэн хэлэбэл Д. Базаров, В. Васильев, А. Карпов, М. Конечных, Г. Сабаков, В. Прохорова гэгшэд болоно.

Эндэ нүхэр Базаровай хүдэлмэриие онсолон тэмдэглэхэ хүсэл түрэгдэнэ. hаяхан иимэ нэгэ ушар болоhон юм. Улаан-Үдын мяханай заводой газаа, бүтэлүүхэн буланда, ашагүйхэн горитой консервэтэй мяхан нюулгаатай байhанаа олдоо hэн. Теэд хэнэйшье хулгайлhаниинь хүрэhөөр элирүүлэгдэбэгүй. Нүхэр Базаров энэ хэрэгые элирүүлхэеэ бэедээ даажа абаа hэн. Баанха дээрэнь гурбан хүнэй гарай сараа олдоо. Үнинэй hэжэг түрэгдэдэг гурбан хүн дуудагдаба. Алдуу болоогүй. Мүн даа тэдэнэй гарай сараа. Хулгайшад хара хэрэгэйнгээ түлөө хуулиин урда зогсобо.

hүүлэй жэлнүүдтэ республикымнай милициин таhагай хүдэлмэридэ оперативно-техническэ шэнэ шэнэ түхеэрэлгэнүүд хэрэглэгдэдэг болоо. Тэдэ түхеэрэлгэнүүдэй ашаар гэмтэ ябадал хэгшэдые түргөөр элирүүлхэ арга боломжотой.

Оперативна мүрдэлгын хүдэлмэридэ абяа бэшэдэг аппаратуранууд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Хүнэй хэлэhэн үгэ тодо hонор болгогдоно, кино харуулагдана. Гадна химиин аргаар шэнжэлэлгэ хэгдэдэг байна.

Оперативна техникэ тусгаар hургуули гараhан, мэргэжэлтэй бэрхэ, найдамтай хүнүүдэй гарта. Хүн зоной аюулгүйе сахиха хэрэгтэ ашаг ехэтэйгээр хэрэглэгдэнэ.

П. КАЗАРИНОВ.

РЕПОРТАЖ

hАНАА АМАР hУУДАГГҮЙ ЗОН

Үглөөгүүр эртэ Советскэ районой милициин таhаг соо хүлгөөтэй байба. Милициин хүдэлмэрилэгшэд үнгэрэгшэ hүни юунэй болоhон тухай hонирхонод. Хирбэгэрхэн hахалтай, дунда зэргын бэетэй дежурна милиционерэй:

— Мүнөө hүни муу юумэ балай болоогүй даа,—гэхэдэнь, тэндэhээ нэгэн тодожо абаад:—Урда урданайхиhаа муу ябадал гаргаха зон мүнөө жэлэй hурагтүй үсөөрөө,—гэжэ тобшолоод орхино.

Уголовно мүрдэлгын таhагые эрхилэгшэ, милициин начальнигай орлогшо Герман Корнилович Языковай таhагта ороходо, урдаа хэдэн дансатай саарhа гаргажархёод, ехэл анхаралтайгаар уншажа hууба. Ямар хэрэгээр ерэhыемнай мэдэхэдээ:

— Манай районой милициин хүдэлмэрилэгшэд өөhэдынгөө hайндэрые амжалтатай hайнаар угтахын түлөө үдэр бүри эрмэлзэл ехэтэйгээр хүдэлнэ. Тайлбарилагдангүй орхигдоhон үйлэ хэрэгүүд, сэхыень хэлэхэдэ, үсөөн даа.

— Герман Корнилович, түргэн мүрдэлгын таhагай хүдэлмэрилэгшэд хэр амжалтатай гээшэб?—гэжэ асуухада, урдаа байhан зэзаан данса заажа:—hаяхан лэ энэ хэрэгэй мүрдэлгэ хэжэ дүүргээд байнабди,—гээ hэн.

Ямар хэрэг байгаа хаб? hонирхоё.

—hүниин 12 час болоходо, түрэл хотымнай ажалша зон амархаяа түхеэрдэг. Герман Корниловичай дулаан унтаридаа орожо үрдеэд байтарнь, танил болоhон хонхын абяан жэнгиржэ, дежурна милиционер сошордомо дохёо дуулгаба.

— Шэлэй заводой дэргэдэ алуулhан хүн олдоо!

hүниин харанхыгаар хүнэй ами наhанда хүрэhэн алууршанай халуун мүртэнь энэ гэhээр орохо хэрэгтэй. Тэрэ хэдэн хүнүүдые абажа, удаарангүй тиишэдэ ошобо.

— hаяхан лэ ами табижархиhан байгаа. Юушье хэжэ үрдеэгүйбди,—гэжэ хирург мэдүүлбэ.

Үнэмшэлгэ үгы дээрэhээнь хэншье байhынь мэдэхын аргагүй.

«Ямар шалтагаан дээрэhээ, юундэ алааб?»—гэhэн шиидхэгдээгүй асуудал милициин хүдэлмэрилэгшэдэй урда бодобо.

Хадхуулhан газартань шуhан яаха аргагүй ехээр гараа. Тээ саанаханань томо сабхиин шэнэхэн мүр олдобо. Түргөөр элирүүлхын тула олон зонтой хөөрэлдэгдэбэ. Теэд тэрэ хүбүүе таниха, мэдэхэ зон олдобогүй. hүниин дүрбэн саг болотор бэдэрэлгэ үргэлжэлбэ. Бага сага амараад, үнэгэнэй харанхыгаар уулзаха гэлсэбэ.

— Теэд хүнэй алуулшоод байхада, ямар нойр хүрэхэб даа. Манайш хүдэлмэрилэгшэд заримдаа үдэр hүниие илгангүй хүдэлжэ hураhан зон байха,—гээд Герман Корнилович наранай гэрэлдэ ялалзан байhан нюдэнэйнгөө шэл заhаад орхибо.—Тон түргөөр элирүүлхэ шухала. Тиигээгүй hаа алууршан зарим ушарта баригдангүйш байжа болошодог. Хүн зоной hэримжэтэй байха бүри манай хүдэлмэри урагшатай ябадаг гээшэ. Зоной хүсөөр бидэнэр ехэ олон гэмтэ ябадал элирүүлдэгбди. Эндэшье баhа гол түлэб хүн зон манда туhалаа. Хүгжэмэй hургуулиин студент Хандрикова, эрхэтэн Лесникова, Попов, Антоненко гэгшэд харанхы үйлсөөр хоёр-гурбан эрэшүүлэй нэгэ хүниие намнажа ябаhыень хараhан, бэеынь үндэр, набтарыень ямар хубсаhатайень алдууригүй зүб тодолжо хэлэhэнэйнь ашаар бидэнэр алууршанай мүртэ орожо шадаабди.

Зүрхэн тушаань хадхахадань, алууршанай хубсаhанда аргагүй шуhан сэсэрhэн байха гэжэ шэнжэлэгшэд батална. Гэрэй эзэн эхэнэр Л. гэгшын hүни орой газаа гарахадань, уhа абадаг газарта хоёр хүн хубсаhаяа угаажа байгаа гэжэ мэдэгдэбэ. Тэндэнь угаагдаhан шуhанай үлэгдэл олдоо. Хадхаhан газартахи сабхиин мүрые уhа абадаг газарай тэндэ үлэhэн сабхиин мүртэй сасуулжа үзэхэдэнь тудалдаба.

Виктор П. гэжэ хүбүүе алагшад хоёрдохи hүниндөө баригдажа, харата хэрэг хэhэнээ яаха аргагүй мэдэрхэ баатай болобо. Шуhатай самсаяа, нюулгаатай хутагаяа милициин хүдэлмэрилэгшэдтэ гаргажа үгөө hэн. Мүнөө алууршад хуулиин урда зогсожо, хэhэн зэмээ амасахань.

Милициин начальнигай орлогшо Герман Корнилович папиросоо носоогоод, сонходоо ошожо, бага зэргэ бодолгото болон зогсобо.

— Ерээдүйн гэрэлтэ үе тээшэ эрмэлзэн ябаhан зоноймнгөө аюулгүйе нарин хёрхоор сахиха гээшэ милициин хүдэлмэрилэгшэдэй нангин зорилгонь болоно. Энэ уялгаяа манай хүдэлмэрилэгшэд нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ. Түргэн мүрдэлгын таhагта илангаяа hайнаар хүдэлжэ байhан хүдэлмэрилэгшэд олон. Удаан саг соо таhалгаряагүй оролдосотойгоор И. И. Шунулин, А. И. Гурулев, Е. А. Старцев гэгшэд хүдэлжэ байнхай. Виктор П. гэгшын ами наhа хорооhон алууршадые түргөөр олохо хэрэгтэ эдэнэр хүсэ шадалаа гамнаагүй.

Ажал хэнгүй, архи уугаад, хуурган мүрөөр ябаха дуратайшуулай хойноhоо ходо харууhанай табигдадаг тухай Герман Корнилович мэдүүлээ hэн. Ольга П. гэгшэ архи уужархёод, уhэ зүhээ арбайлганхай. hэнгэргүй юумэн хотын гудамжаар гэшхэлдэг байба. Хүдэлмэри хэнгүй ябаад, хаанаhаа мүнгэ оложо, архи уунаб гэжэ милициин хүдэлмэрилэгшэд hонирхоод, хойноhоонь ходо хаража байгаа.

Ольга П. тээ hаяшаг томо гэгшын чемодан баринхай, яаралтайхан хүнэй үгы үйлсөөр гэшэжэ ябаба. Хулгай хэhыем хэншье [illegible] дээгүй гэжэ hанаhан байгаа [illegible]

Милициин хүдэлмэрилэгш[illegible] рэниие байлгаад:

— Зай, Ольга, хулгай [illegible] хүрөө болоо,—гэбэ.

— Би хулгай хээгүйб. Өөр[illegible] чемодан,—гэжэ таhа мэлз[illegible] забдахадань, хаанаhаа хулу[illegible]ень сэхэ руунь хэлэхэлээрнь[illegible] лээ таhа хазаhандал абяагүй [illegible]лоод орхёо.

— Ольгые барижа hуу[illegible] байнабди. Иимэ hэнгэргүйш[illegible] үсөөрхэ бүри манай арад [illegible] амгалан байха бшуу. Би[illegible] үдэр бүхэндэ дүй дүршэлөө [illegible] жуулжа, гэмтэ ябадал хэгш[illegible] эрид шанга тэмсэл хэнэбди,—[illegible]жэ нүхэр Языковай хэлэhэн [illegible] этигэнгүй байхын аргагүй hэ[illegible]

Амгалан hуужа шалда[illegible] ерээдүй тээшэ хододоо эрм[illegible] ябадаг, милициин хүдэлмэр[illegible]шэдэй hайндэрөөр Улаан-Үд[illegible]родой Советскэ районой тү[illegible] мүрдэлгын таhагай хүдэлмэр[illegible]шэдтэ амжалта хүсэгдэнэ.

Ц. ХАМАЕВ, манай тусхай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Баргажанай аймагай Советскэ гүйсэдкомой милициин таhагай хүдэлмэрилэгшэ Э. К. Сангадиев.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ТУhАМАРША НҮХЭР

Хонхо наяраад:

— Эрдыни Кынзылеевич, колхозой тоог дээрэhээ хэдэн хүн ороhо мэшээглээд, машинаар абаад ябашаба гэжэ дуулдабал,—гээд милициин таhагай дежурна дуугарба.

Тулажа эсэhэн Сангадиев эсэhэнээ мартажа, сабхяа бушуу үмдөөд, ябадал дундаа жэбхүүнээ абажа, үйлсэдэ яаралтай гараба.

Милициин таhагай дежурнатай зүбшэн хэлсээд, хулгайшадые гансааран мүрдэхэ гэбэ.

Хулгайшад хүнэй ехэ ябадаггүй харгыгаар ошоо. Харгыдаа хэниишье золгохогүйбди гэжэ hанаhан байгаал ха. Милициин хүдэлмэрилэгшэтэй уулзахабди гэжэ hанаандаашье оруулаагүй бшуу. Урдаhаань ерэhэн машиные тэрэ байлгаад харахадаа хүрэhөөр таниба. Кабина соо гурбан уунги хүнүүд hууба. Эдэ хүйхэрнүүд хулгайлhан таряагаа худалдажа үрдеэд ябаhан байгаа. Агшам зуура Сангадиев тулгардаад абаа. Эрэлхэг зоримгойгоор фронтдо дайлалдадагаа hанажа, бэеэ гартаа барьядхёо. Зоримгой, hонор байhан тулаа гэмтэ ябадал хэгшэдые милициин таhагта тэрэ hуниндэнь асаржа шадаа hэн.

Нэгэ иимэ ушар дээрэ тогтохо дураан хүрэгдэнэ. Л. Раднаев архи уудаг, hогтуу галзуугаар hамгаяа наншадаг, гэр бүлэеэ шуугюулдаг байба. Түрмэдэ абаашаад hуулгажархихань даншье hаа бэлэн ааб даа. hайса бодомжолоод, энэ гэр бүлэдэ туhаламжа үзүүлхэ гэжэ шиидээ hэн. Нэгэнтэ бэшэ суглаан дээрэ энэ асуудал табиhан, милициин таhагта дуудажа хөөрэлдэhэн, гэргэнь ходо ошожо байhан дээрэhээнь Раднаев заhаржа эхилээ. Иигэжэл hалан hандангүй совет хүнэй ерээдүйн түлөө нүхэр Сангадиевай тэмсэдэгынь hайшаалтай юм.

Эрдыни Кынзылеевич арбан табан жэл соо хүдэлжэ олоhон баян дүй дүршэлөө залуушуулда дуратайгаар дамжуулан үгэдэг.

Михаил Жиглов түймэр унтараалгын таhагай инспектор байhан юм. Эрдыни Кынзылеевич милициин хүнгэн бэшэ хүдэлмэритэй дуратайгаар танилсуулаа. Мүнөө Жиглов участково милиционерээр хүдэлдэг болонхой.

Сангадиевай даажа байhан тосхондо жэл ерэхэ тудам гэмтэ ябадал хэгшэд үсөөрнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ хуули эбдэhэн зон үзэгдөөгүй hэн. Дружиннигуудынь эмхитэй hайнаар хүдэлнэ.

Хүн зоной дунда тэрэ үргэлжэ хөөрэлдөө үнгэргэдэг, hэргылэмжын хүдэлмэри ябуулжа байдаг юм. Илангаяа hургуулиин үхибүүдтэй нягта холбоотой. Эгээл тиимэhээнь үхибүүдэй дунда тоомоо таhарhан, юрэ буса ябадал гаргаhан ушар үзэгдэдэггүй.

Ехэ-Үрөө тосхонойхид баран Сангадиевые хүндэлдэг. Юуб гэхэдэ тэрэ бултанайнь зүрхэндэ түлхюур оложо шадана бшуу.

Уран дархан байhаараа мүн лэ шалгардаг. В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойдо зорюулагдаhан стенд хэхыень тэрэндэ даалгаа.

Милициин хүдэлмэридэ хүдэлхэ зуураа, арбан класс дүүргэhэн, лейтенант болотороо ургаhан байха юм.

Нүхэр Сангадиевай эрхим hайн хүдэлмэриингөө түлөө «Милициин отличник» гэhэн значогоор шагнагдаhаниинь хэндэшье гайхалгүйл.

Г. БОРИСОВА.

Энэ зураг дээрэхи милициин капитан Агбан Чимитович [illegible]тов хэды залуушье hаа, арадай милициин зэргэдэ аяар арба[illegible] жэл соо таhалгаряагүй hайнаар алба хэнэ. Мүнөө нүхэр Чи[illegible] Ярууны аймагай Мужыха тосхондохи милициин участок даа[illegible]

Н. ДАМБАЕВАЙ фо[illegible]

ХИЛЫН СААНАhАА
ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

Агуухэ Октябрь—бүхы дэлхэйн hайндэр

ПОЛЬШО

Советскэ Союзай ба Польшын Арадай Республикын гүрэнэй тугууд городууд ба тосхонууд дээгүүр намилзан мандана. Гэр байшангуудай нюур талые гоёон шэмэглэhэн транспарантнууд Агуухэ Октябриие, совет ба поляк арадуудай хани барисаае алдаршуулна.

Энэ гайхамшагта үдэрэй хүндэлэлдэ зорюулагдажа, Варшавада баярай заседани болоо. Агуухэ Октябриин удха шанар тухай ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, секретарь М. Мочар үгэ хэлээ.

Совет Армида баясхалангай тэмдэг болгогдожо, hайндэртэй дашарамдуулан Варшавада хүшөө нээгдээ.

БОЛГАРИ

Агуухэ Октябриин ойтой дашарамдуулагдаhан заншалта демонстрацида Болгариин ниислэлэй хэдэн олон мянган хүн хабаадаа.

БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков, Арадай Суглаанай Президиумэй Түрүүлэгшэ Г. Трайков, бусад болгар хүтэлбэрилэгшэд Георгий Димитровой мавзолейн трибуна дээрэhээ демонстрацида хабаадагшадые амаршалаа. «Интернационалай» аялган зэдэлээ.

hайндэрэй демонстрацинууд Болгариин бусад городуудта мүн лэ болоhон байна.

ГДР

Агуухэ Октябриин социалис революциин 51-хи жэлэй ойе ГДР-эй олониитэ баяр баясхалантайгаар тэмдэглээ. Энэ ушарта зорюулагдаhан баярай митинг дээрэ ГДР-эй партийна, гүрэнэй, ниитын хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад байлсаа. ГДР-эй ниислэлэй хэдэн мянган хүн зон Улаан тугуудые, ГДР-эй ба СССР-эй гүрэнэй тугуудые бариад талмай дээрэ сугларhан байна. Тэдэнэртэ хандаhан В. Ульбрихт үгэ хэлээ.

ЧЕХОСЛОВАКИ

Агуухэ Октябриие социалис революциин 51 жэлэй ойтой дашарамдуулагдаhан П. И. Чайковскиин «Хун шубуута нуур» гэжэ балет Прагадахи национальна театр соо баярай оршон байдалда табигдаа. Зүжэгэй харуулагдахын урда тээ Национальна фронтын ЦК-гай түрүүлэгшэ Э. Эрбан үгэ хэлээ.

Агуухэ Октябриин ойдо зорюулагдаhан баярай үдэшэ Братиславада Словацка Национальна театр соо болоhон байна.

ВЕНГРИ

Гүрэнэй тугые баярай оршон байдалда мандуулан үргэлгэ Венгридэ эгээн лэ ехэ национальна hайндэр болгон тэмдэглэгдэдэг. Энэ туг ноябриин 7-до Будапештдэхи парламентын байшангай үмэнэхи талмай дээрэ мандуулан үргэгдөө. Геллерт хада дээрэхи Сүлөөрэлгын хүшөөгэй үмэнэ национальна гурбан үнгэтэй ба улаан тугууд намилзана.

Октябриин hайндэрые венгр арад үргэнөөр тэмдэглээ.

МОНГОЛ

Монголой ниислэлэй ажалшадай түлөөлэгшэдэй ехэ демонстраци Улаан-Баатарта Сүхэ-Баатарай түбэй талмай дээрэ болоо.

hайндэрэй баярта хабаадагшадые МНРП-гэй ЦК-гай, МНР-эй Арадай Ехэ Хуралай Президиумэй, правительствын зүгhөө МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, секретарь Б. Лхамсурэн халуунаар амаршалhан байна.

ДРВ

Агуухэ Октябриин социалис революциин 51 жэлэй ойдо зорюулагдажа, ниислэлэй олониитын баярай митинг Ханой городой театр соо болоо.

РУМЫНИ

Агуухэ Октябриин социалис революциин 51 жэлэй ойн үдэрэй урда тээ энэ гайхамшагта үдэртэ зорюулагдаhан баярай суглаан Румыниин ниислэлдэ болоо. Гүрэнэй ба ниитын элитэ ажал ябуулагшад суглаанай президиумдэ hууhан байна.

Агуухэ Октябриин социалис революциин 51 жэлэй ой тухай РКП-гэй ЦК-гай гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүн Василе Вылку элидхэл хээ.

ИТАЛИ

Агуухэ Октябриин 51 жэлэй ойдо зорюулагдаhан хэдэн мянган митингнүүд, суглаанууд, баярай заседанинууд Италиин бүхы провинцинуудта болоhон байна.

АФГАНИСТАН

Агуухэ Октябриин социалис революциин 51 жэлэй ойе Афганистанай олониитэ үргэнөөр тэмдэглээ. Афгано-совет хани барисаанай бүлгэмэй эмхидхэhэн баярай заседани ниислэлэй «Кабул нандаре» гэжэ театр соо болоо. Информациин ба культурын министр доктор Мухаммед Анас элидхэл хээ.

АЛЖИР

Агуухэ Октябриин социалис революциин 51 жэлэй ойе бүхы түрүү үзэл бодолто хүн түрэлтэнтэй хамта алжир арад баяр баясхалантайгаар тэмдэглээ. Алжир, Аннаб, Батн болон оронной бусад городуудта олониитын баярай суглаанууд болоо.

* * *

СССР-эй хилын саана байдаг посольствонуудта Агуухэ Октябриин социалис революциин 51 жэлэй ойтой дашарамдуулагдан уулзалганууд болоо. Правительствануудые толгойлогшонор, министрнүүд, политическэ ба ниитын элитэ ажал ябуулагшад, дипломатическа корпусой гэшүүд, олониитын түлөөлэгшэд, журналистнууд уулзалга дээрэ байгаа.

(ТАСС).

ВАРШАВА. «Москвада болоhон мартагдашагүй сэрэгэй парад» гээд Улаан талмай дээрэ болоhон сэрэгэй парадта «Трибуна люду» газетэ сэгнэлтэ үгэнэ. Совет ракетэнүүдэй түгэлдэр хүсэ шадал эб найрамдалые сахина, Советскэ Союзай баялигые үдэр бүриингөө хүдэлмэреэр арьбадхажа байгшадай ажалые хамгаална гээд газетэ онсолон тэмдэглэнэ. Өөрөө түрүүлжэ добтолго хэхэгүй, харин ээрхэг түримхэйшүүлдэ сохилто үгэхөөр ямаршье сагта бэлэн байhан хүсэн ерээдүйн найдабари, эб найрамдалай найдабари болоно гээд «Трибуна люду» бэшэнэ.

СОФИ. «Эб найрамдалые ба социализмые найдамтайгаар хамгаалагша» гэhэн гаршагтайгаар Москвада болоhон сэрэгэй парад ба ажалшадай демонстраци тухай «Работническо дело» гэжэ газетэ үргэнөөр бэшэhэн байна.

БЕРЛИН. Москвада сэрэгэй парадай, ажалшадай демонстрациин болоhон тухай ГДР-эй газетэнүүд эли газарнуудта мэдээсэнэ. Советскэ Союзай Коммунис партиин ба совет арадай бата бэхи нэгэдэлтэй байhые парад, демонстраци харуулаа гээд «Нойес Дойчланд» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

ПРАГА. Парад дээрэ СССР-эй Оборонын министр Советскэ Союзай маршал А. А. Гречкын хэлэhэн үгые Чехословакиин газетэнүүд үргэнөөр толилно. Бусадай газарта добтолхын ба тэрэниие эзэмдэн абахын тулада бэшэ, харин эб найрамдалай, социализмын, арадуудай эрхэ сүлөөгэй болон бэеэ даанхай байдалай хэрэгые хамгаалхын тулада советскэ зэбсэгтэ хүсэнүүд урданшье алба хэдэг байгаа, мүнөөшье хэнэ.

Ф. Миттеран тушаалhаа бууба

ПАРИЖ. (ТАСС). Франциин элитэ политическэ ажал ябуулагша Франсуа Миттеран зүүнэй үзэл баримталдаг демократическа ба социалис хүсэнүүдэй федерациин түрүүлэгшын тушаалhаа бууба. Тэрэ 1965 оной декабрьhаа энэ тушаал даалаг байгаа бшуу.

Ф. Миттеранай тушаалhаа буулга нютагай политическэ ажаглагшадые гайхуулаагүй. Социалис парти, радикалнуудай ба радикал-социалистнуудай партиhаа, республиканска ёho гуримуудай конвентhээ бүридэдэг федераци дотор зөрилдөөнэй гарадаг болоhон дээрэhээ тэрэ тушаалhаа буугаа.

ЭБ НАЙРАМДАЛЫЕ БА СОЦИАЛИЗМЫЕ НАЙДАМТАЙГААР ХАМГААЛАГША

Улаан талмай дээрэ болоhон парад тухай хари[illegible] хэблэл иигэжэ бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК. Москвагай гарнизоной сэрэгүүдэй парадай Улаан талмай дээрэ болоhондо, СССР-эй Оборонын министр Советскэ Союзай маршал А. А. Гречкын хэлэhэн үгэдэ американ агентствэнүүд, радио ба телевидени ехэ анхарал хандуулна.

Эб найрамдалай ба социализмын дайсадай hанаашалгануудай хойноhоо совет арад hэримжэтэйгээр адаглан хаража байдаг, оронной өөрыгөө хамгаалха шадабариие саашадань бэхижүүлхэ шухала хэмжээнүүдые Коммунис парти, Советскэ правительство абажа байдаг гэжэ СССР-эй Оборонын министрэй үгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнхэй. Эдэ үгэнүүд ЮПИ агентствын Москвадахи корреспондентын [illegible] сэл соо тусгаар илгаруул[illegible]логдоhон байна.

Маршал А. А. Гречкын үг[illegible]шэн даруугаар хэлэгдэhэн ү[illegible]рэнүүдэй хоорондохи харил[illegible] руулхые, уласхоорондын [illegible] шанга байдал hуларуулхые Со[illegible] Союзай шууд сэхээр эрмэл[illegible] hые харуулна гэжэ амери[illegible] формационно агентствэнүүд [illegible]

РИМ. Улаан талмай дээрэ [illegible] сэрэгэй парадай фото-зур[illegible] СССР-эй Оборонын министр, [illegible]скэ Союзай маршал А. А. Гр[illegible] хэлэhэн үгын хураангы у[illegible]лиин олонхи газетэнүүд [illegible] хуудаhануудтаа толилоо.

(ТАСС)

США-гай конгресстэ hунгалтын даб дээрэхи ду[illegible]

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Ноябриин 5-да болоhон hунгалтаар демократическа парти США-гай конгрессэй хоёр палатада аляанданшье булюу зандаа үлэжэ магад ха. Түлөөлэгшэдэй палатада болоhон дуугаа үгэлгын даб дээрэхи дүнгүүдэй ёhоор, 194 демократ, 143 республиканец hунгагдаа. Демократууд үшөө 49, республиканецууд—38 hунгуулиин округто илажа магад. Түлөөлэгшэдэй палатада олонхид байхын тулада 218 hуури эзэлхэ хэрэгтэй.

Демократууд сенадта мүн [illegible]хид зангаараа, даб дээрэхи [illegible] ёhоор тэдэнэр 4 hуурияа [illegible] байха юм. Правительствын [illegible]да бэелүүлдэг политикые [illegible] руушаалаг сенатор-демокра[illegible] брайт, Черч, Нельсон дахи[illegible]гагдаа. Республиканска пар[illegible] руунай тала баридаг хүбии[illegible]лагша Голдуотер 4 жэл соо[illegible] газаа тээ байhанаа, дахяад [illegible]дажа шадаа.

УРАН ДАРХАШУУЛАЙ АНХАРАЛДА

Манай Буряадай республикын аймаг, нютаг бүхэндэ hиилүүршэ, мүнгэшэ дархашуул олоороо ажаhуудаг гээшэ. Тэдэнэр модоор янза бүриин гоё hайхан хэрэгсэлнүүдые бүтээхэhээ гадна, алта мүнгөөр элдэб гоёолнуудые хэдэг байна. Теэд тэдэнэй ажал хүдэлмэридэ бибатай анхарал хандуулагдадаггүй, тэдэнэртэ хүдэлмэриин ёhото байра байдалшьегүй, ажахынууд болон ниитын эмхинүүд тэдэнэрэй ажалда туhалдаггүй байhан.

Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, уран дархашуулай ажал хүдэлмэридэ туhалха гол зорилготой тусхай предприяти республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой үндэhөөр hаяхан Улаан-Үдэдэ эмхидхэгдэбэ. Энэ предприяти манай республикын нютагай промышленностиин министерствын мэдэлдэ байха юм.

Буряад арадай уран дархашуултай нягта холбоо барисаа байгуулжа, арад зондо туhатай энэ хэрэгые саашадань бүри харижуулан hайжаруулха зорилго шэнэ предприятиин урда табигдана. Энэ предприяти нютаг бүхэнэй уран дархашуултай тусхай договор баталжа, элдэб хэрэгсэлнүүдые тэдэнэй гэртэнь бүтээлгэхэ юм. Гадна наhатай болоhон уран дархашуулай бэлиг шадабариие мүнөөнэй залуушуулда дамжуулан үгэхэ, шэнэ дархашуулые hургаха гээшэ предприятиин гол зорилгонуудай нэгэн болоно. Энэ предприятиин хүдэлмэрилэгшэд мүн эвенк, шэмээшэг hатанай уран дархашуулые элирүүлжэ, тэдэндэ туhалдаг байха юм.

Манай корр.

Редакторай орлогшо М. Н. НИМ[illegible]

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-5[illegible] приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—68-7[illegible] отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-3[illegible] 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности [illegible] строительства—61-35, советского строительства и быта—69-5[illegible] культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, [illegible]формации—34-05, общественная приёмная—56-62, машин[illegible] бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР.

Н-02093. Зак. № 1152.